hos poſſident cõuerſi ad deũ qꝛ iam nõ operanꝭ illa ꝛ q̃ fecerunt nunc eis cooperanꝭ ad bonũ. Ro. viij. ſcim⁹ qm̃ diligentib⁹ deũ oĩa coopanꝭ in bonũ glo. etiã peccata ꝛ h̃ (vt cuſtodiãt iuſt. ei⁹) .i. ne redeuntes ad peccata amittãt iuſtificationẽ quã ꝑ pniam acquiſierũt. Job. xxvij. iuſtificationẽ meã quã cepi tenere nõ deſerã: ꝛ dicit plr (iuſtificationes) qꝛ quatuoꝛ ſunt in iuſtificatione impij que ſunt cuſtodienda. Primũ eſt grã. Scdm mot⁹ fidei. Tercium cõtritio. Quartũ venia pctõꝝ ſ; qꝛ nolle ꝓficere eſt deficẽ bñ addit (ꝛ le. ei⁹ requi.) vel (exqui.) .q.d. nõ ſufficiat eis iuſtificari a peccatis ſ; ſemꝑ querant ꝛ requirãt q̃d ꝑcipit dñs q̃d ei placet. ps̃. Legem pone mihi dñe viã iuſtific. t. ꝛ exq̃. eã ſp. Hec lex eſt charitas de qua Jaco. j. Siq̃s ꝑſpe xerit in lege ꝑfecte libertatis ꝛ ꝑmanſerit in ea hic beatus in facto ſuo erit. Iſti duo verſus pñt intelligi de clericis ꝛ ꝓlatis ꝛ religioſis de q̃bus dicit ꝙ (dedit illis re. gen. ꝛ la. po. poſſe.) qꝛ multas poſſeſſiões ꝛ multos reddit⁹ hñt de laboꝛe pauperũ: vt ipſos nõ opoꝛteat intendere in neceſſarijs acq̃rendis: ſed ſoli deo vacent ꝛ fructui aĩaꝝ hoc eſt (vt cuſto. iuſti. ei⁹) in ſe ꝛ in ſubditis (ꝛ legem ei⁹ req̃rant meditando ꝛ meditatiõib⁹ opib⁹ rñdendo: ſed q̃d fecerũt ipſi. Hiere. ij. Induxi vos in terram carmeli vt comederetis fructus ei⁹ ꝛ ingreſſi cõtaminaſtis terrã. m. ꝛ hereditatẽ. m. polluiſtis in abominationem. ſacerdotes nõ dixerũt vbi eſt dominus: ꝛ tenentes legem neſcierunt me ꝛ paſtores ꝓuaricati ſunt in me ꝛc̃.

Pſalmus CV

Pſal. 105 CONfitemini dñõ qm̃ bon⁹ qm̃ in ſeculum miſcdia eius.

A Alla qñ geminaꝭ quõ ſebẽat ꝛ h̃ q̃re geminatur.

Titul⁹ (alla alla) Hiero. dicit ꝙ qñ bis ponĩꝭ alla in titulis pſal. Unũ eſt de fine ꝓcedẽtis ps̃. ꝛ aliud de ꝓncipio ſequentis. Aug⁹. vo dicit ꝙ nõ legit hoc in libris grecoꝛu; ꝛ mauult ſequi opinionẽ cõem q̃ illã q̃ ꝓbabilitatẽ nõ hȝ ꝛ ꝙ vtrũq; ſit de ſequenti. hoc ꝓbat ſic. ps̃ iſte eſt centeſimuſq̃ntus ꝛ poſt hunc numerũ ponĩꝭ duplex alla. g̃ vtrũq; eſt de eo. alioq̃n alterũ eſſet ante numerũ ponendũ. geminaꝭ aũt hic alla q̃d interꝑtaꝭ laudate inuiſibilẽ. qꝛ in h̃ ps̃. duplicem materiã laudis dei tangit. ſicut eñ in ꝓcedẽti ps̃. inuitauit nos ad laudandũ deũ ꝓpter beneficia filijs iſrl̃ collata. ita ꝛ in iſto: ꝛ preterea ꝓpter iuſticiam qua puniuit malos in eodem pplõ: ꝛ ſic duplex materia ſiue cauſa laudandi deũ eſt miſcdia ꝛ iuſticia. ꝛ iõ duplicaꝭ alla. q̃ ſi. d. laudate ꝓpter miam: laudate ꝓpter iuſticiam: ſic patȝ materia ꝛ intentio. Modus ſex ſunt partitiones. Primo loquens in ꝑſona hebꝛei relicta patrum perfidia ad miſericoꝛdiã dei cõuerſi. alios monet ad penitentiã conuerti ꝛ oꝛat beneplacito populo ſociari. Secundo peccata patrũ que in egypto fecerunt cõmemoꝛat: addens qualiter eos dñs liberauit ibi (peccaui m⁹) Tercio narrat qualiter i. deſerto peccauerunt ꝛ quoſdam iuſte punitos: alios aũt ꝓci bus moy. miſericoꝛditer liberatos ibi (cito fecerũt) Quarto narrat alia eoꝛum peccata ꝛ deum placatum eſſe per finem ibi (ꝛ ꝓ nihilo) Quinto de aqua cõtradictionis ꝛ de immolatione filioꝝ: vñ vehementius domin⁹ iratus tradidit eos gentib⁹. poſtea tñ miſertus eſt ibi (ꝛ irritauerũt) Sexto ꝓcaꝭ cõgregari diſperſos vt laudes eternas domino cantent ibi (ſaluos fac nos) Alios ergo monens ver⁹ hebꝛeus tranſiens ad deũ vt cum eo tranſeat dicit (cõfitemini domino) ꝯfeſſione peccatoꝝ ꝛ laudis. ſi eſt eñ vera cõfeſſio peccatoꝝ eſt etiã confeſſio laudis. nõ eſt eñ vera niſi cõfitens ſꝑ de dei miſcdia q̃d eſt cõfeſſio laudis. laudat eñ eum q̃ dicit eum miſericoꝛdẽ. vñ Joſ. vij. primo dicit ad Achoꝛ da gloꝛiam deo. ꝛ addit ꝛ confitere ꝛ indica mihi quid feceris: ꝛ hic addit duo que his duabus confeſſionibus rñdet: vñ dicit (qm̃ bonus) q. d. iõ confitemini illi confeſſione laudis (qm̃ bon⁹ eſt) in ſe naturaliter: infra. Laudate dominũ qm̃ bon⁹ dñs. ꝛ ideo etiã (cõfitemini) illi cõfeſſione peccatoꝛum (qm̃ in ſeculũ miſcdia ei⁹) id eſt qꝛ vſq; in finem ſeculi miſerebiꝭ confitentibus peccata. Gloſa exponit de miſericoꝛdia qua miſeros conſolatur vſq; in finem ſeculi. vel de miſericoꝛdia qua beatos facit homines. vnde his eſt ſenſus. ideo cõfitemini (qm̃ in ſeculum) .i. ineternum eſt (miſericoꝛdia eius) .i. beatitudo quam dat eius miſericoꝛdia. Iſte verſus habetur in multis locis. j. Heſdre. iij. concinebant in hymnis ꝛ confeſſione domino (quoniam bonus qm̃ ineternum miſericoꝛdia eius) ſuꝑ iſrael. ꝛ. ij. Paral. xx. Joſaphat inſtituit cantores domini vt laudarent deum in turmis ſuis et ſequitur (cõfitemini dñõ qm̃ bo. qm̃ in ſe. miſeri. eius) et in multis alijs locis ſimile habeꝭ.

Quis loquetur potẽtias dñi: auditas fa
ciet omnes laudes eius. 2

Quis loqueꝭ) q. d. dico cõfitemini ꝛc̃. ſed nõ eſt qui eu; ſufficiat laudare (quis enim loqueꝭ) .i. loqui ſufficiet (potentias dñi) quas ꝑ effectus diuerſos oſtendit. q. d. in natura ſua ineffabilis eſt ꝛ vix etiã effectus operum eius q̃s poſſet effari (ꝛ q̃s auditas faciet omnes laudes eius). id eſt omnia opera quibus ipſe eſt laudand⁹. q. d. nullus vel rarus poſſet ea narrare. vel ſic (auditas laudes eius) .i. ſi audierit (q̃s faciet) q. d. ſi quis audiret etiã q̃bus operib⁹ deum laudare: nõ tñ ſufficit ad illa facienda. ſicut quippe dicit auguſti. Laudes eius ſunt opa ꝓceptoꝝ eius q̃b⁹ deum laudam⁹: qñ ad laudẽ ei⁹ facim⁹. ꝛ lȝ pauci ſint tales.
tñ beati ſunt. vñ dicit. 3

Beati qui cuſtodiunt iudicium ꝛ faciunt
iuſticiam in omni tempoꝛe.

Beati) ſunt in pñti beatitudine ſpei ꝛ in futuro beatitudine rei (q̃ cuſto. iudi.) .i. q̃ recte ꝛ diſcrete iudicant inter bona ꝛ mala opera (et) ita habita diſcretione (faciunt iuſticiã) ꝛ hoc (in oĩ tꝑe) Gal. vl. bonũ facientes nõ deficiamus: ſ; qꝛ nõ ſum⁹ ſufficientes cogitare nec facere bonũ a nobis: ideo bene ſubdit oꝛationem.

Memento noſtri domĩe in bñplacito po 4
puli tui: viſita nos in ſalutari tuo.

Memento noſtri domine) vt ſim⁹ (in beneplacito populi tui) .i. in populo beneplacente tibi. ꝛ vt hoc fiat (viſita nos in ſaluta. tuo) .i. in ieſu qui ſaluat ꝛ ſaluatoꝛ dicitur ꝛ hoc.

Advidendum in bonitate electoꝛum tuo 5
rum: ad letandũ in leticia gentis tue vt lau
deris cum hereditate tua.

Ad videndũ) .i. vt te videam⁹ (in bonitate electoꝝ tu.) id ẽ cũ electis tuis bonis (ad letandũ in leti. gen. t.) .i. vt letemur cum gente tua: ꝛ hoc totũ fac ad gliam tuã. hoc eſt: (vt lauderis) exñs (cum hereditate tua iſrl̃) Eſa. xix. Hereditas mea iſrl̃ ad iſram: vel (iſrael) .i. credentes videtes deum ꝑ fidem: ſic legiꝭ ſm glo. ꝛ eſt ſatis moꝛalis expoſitio. illud aũt q̃d d̃r (viſita nos in ſalutari tuo) planũ ẽ ſm allegoꝛiam de aduentu xp̃i. vnde occaſione eius põt totũ allegoꝛice exponi vt pꝛimo verſu poꝛteꝭ ad cõfeſſionem fi Allegoꝛice
dei xp̃i ꝓpter bonitatem ꝛ miam quam facturus erat. In ſecundo ꝯ verſu. ſ. (q̃s loque. po. ꝛc̃.) oñdit xp̃i potentiã In tercio. ſ. (beati q̃ cuſto. iu.) beatificat credentes: ꝛ qꝛ fides ſine operibus moꝛtua eſt addit ibi (ꝛ fa. iuſti. in o. tẽpoꝛe) poſtea in quarto petit aduentum xp̃i (memento noſtri ꝛc̃. viſita nos ꝛc̃.) Luc. j. Uiſitauit nos oꝛi. ex al. ꝛ hoc (ad videndũ) .i. vt videaꝭ xp̃s ꝑ fidem (in bonitate electorum tuoꝝ) .i. in charitate. q. d. vt habeaꝭ fides opans per charitatẽ q̃ dicĩꝭ bonitas qꝛ ipſa facit ceteras virtutes cẽ bonas. ſine ipſa eñ ſt̃ infoꝛmes ꝛ ſine debita bonitate ꝛ ex hoc ſequĩꝭ leticia: vnde dicit (ad letandũ in leti. gen. t.) et hoc totum ad gliam xp̃i: vnde addit (vt lauderis cũ here. tua) .i. cum eccleſia. de qua in pſal. Poſtula a me ꝛ da. ti. gentes here. t. Poſſumus etiam magis moꝛaliter expone Moꝛalr.
re totum (confitemini) .i. ſimul fatemini omnia peccata: codfeſſio debet eſſe integra: vel (confitemini) confeſſione laudis. i. ſimul fatemini ſimul oꝛantes ꝛ pſallentes hoc ꝯ ſingulares. Sapien. xj omnia in menſura ꝛ numero ꝛ põdere diſpoſuiſti in menſura dicit contra immoderantiam in numero contra ſingularitatem in pondere contra leui-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tatē (dn̄o) vt vos ſeruos faciatis h̄ ꝯ ſupbos q̄ potius vo
lunt dominari q̄ȝ ſubijci. Luc. xix. Nolum⁹ hunc regnare
ſup nos (qm̄ bon⁹) in ſe hoc ꝯ mercennarios q̄ confitent̄
dn̄o qm̄ beneficus ſupra cōfitebit̄ tibi cū benefe. ei (qm̄ in
ſeculū) .i. ineternū (mia ei⁹) .q.d. iō cōfitemini vt eternā
miam cōſequi valeatis nō tm̄ tpalē quā querūt q̄ hic vo-
lunt habere ꝓſperitatē. Oſee. vj. Miſcdia noſtra q̄ſi nu-
bes matutina ꝛ quaſi ros mane pertranſiens. ſunt autem
plures q̄ cōfitent̄ mundo q̄ȝ q̄ cōfitent̄ domino. Iactato
res em̄ cōfitent̄ mundo ꝛ ypocrite. vnde addit (q̄s lo. po.
dn̄i) .q.d. pauci ſunt: ſed plures loquunt̄ ſuas ꝓprias vir
tutes: vel ꝙ potius ſua vicia iactant ſicut Nabuch. Dan.
iiij. Nonne h̄ eſt babylon ciuitas magna quā ego edifica-
ui in domū regni in robore fortitudinis mee ꝛ in gloria de
coris mei. Eſa. iij. peccatū ſuum quaſi ſodoma p̄dicauert
nec abſconderunt. pſ. Quid gloriaris in malicia (auditas
fa. oēs lau. e.) laus dei fuit crucifigi: paupem eſſe. cōtume
liā pati ꝛ hmōi. ꝛ quis hec facit audita ꝛ in ſe viſa veri reli
gioſi q̄ eum in talib⁹ imitant̄: vn̄ dicit (beati ſunt q̄ cuſto.
iudiciū) .i. illi q̄ oīa ꝓ xp̄o relinquentes theſaurizant ſibi
(iudiciū) .i. iudicij dignitatē ſm ꝙ dicit eis dn̄s. Mat. xix.
Vos q̄ reliquiſtis omnia ꝛ ſecuti eſtis me ſede. ſup ſe. ꝛc.
ꝛ bn̄dicit (q̄ cuſtodiūt) nō q̄ tm̄ acquirunt. illi em̄ acq̄runt
ꝛ nō cuſtodiunt ſ; amittunt q̄ poſtq̄ȝ reliquerunt oīa re
uertunt̄ ad vomitum. acq̄runt aūt ꝛ cuſtodiūt q̄ in ꝓfeſſi
one ſua pſeuerant: vn̄ addit (et) pro .i. (q̄ faciūt iuſticiā)
non ad horam (ſed in omni tpe) hoc dictū eſt in p̄cedenti
vſu vt cuſtodiant iuſtificatiōes ei⁹. Iob. xxvij. Iuſtificati
onē meā quam cepi tenere non deſeram: vel ſic (beati qui
cuſtod. iudi.) habentes illud ſemp in memoria: ſicut dicit
Hiero. ſiue comedam ſiue bibā ſiue aliud q̄d faciā ſemp
videt̄ aurib⁹ meis illa vox intonare ſurgite mor. ve. ad iu
diciū ꝛ memores iudicij (faciunt iuſticiā) anteq̄ȝ veniat iu
diciū. in quo etiā ipſe iuſticie iudicabunt̄. Eccli. xviij. ante
iudiciū para iuſticiam (in oī tpe) hoc eſt ꝯ quoſdā qui no
lunt facere iuſticiā niſi in tpe aduerſitatis. ſ. in infirmita-
te. tūc em̄ ꝓmittunt ſe ſatiſfacturos ꝛ deo ꝛ hoib⁹: ſed qn̄
venit tp̄s ꝓſperitatis redeunt ad iniuſticias ꝛ peccata. lu
ce. viij. Hi radices nō habent q: ad tp̄s credunt ꝛ in tpe tē
tationis recedunt: ꝛ ne in illo iudicio ꝯdemnemur (memē
to no. dn̄e) nō in ira tua ſicut dr̄ Apo. xvij. de malis baby
lon venit in memoriam ante deū date illi calicem indigna
tiōis (ſed in beneplacito ppl̄i tui) .i. ſanctoꝝ tuoꝝ .q.d. no
lumus ſubire diffinitiuā ſniam: ſed volumus componere
ꝛ facere tecum pacē ad arbitriū ſanctoꝝ tuoꝝ: ſicut dicit̄
in pſal. Aſpice in me ꝛ miſerere mei ſm iudiciū diligenti-
um nomē tuū. Scire em̄ pōt hō ꝙ ſancti miſericordes ſibi
erunt ſ; faciat eos arbitros inter ſe ꝛ deū: vnde alia lr̄a hȝ
(memēto noſtri in repropitiatiōe ppl̄i tui ꝛ viſita nos) nō
vt iudex reum. de qua viſitatione Eſa. x. q̄d facietis in die
viſitationis ꝛ calamitatis de longe venientis (viſita nos i
ſalu. t.) .i. ad ſanandū nos: ſicut medic⁹ viſitat egrū: ꝛ qua
ſi quis quereret q̄d doles vbi eſt egritudo tua: addit (ad
videndū) .q.d. viſita nos vt des nobis ſanitatē in oculo:
ſed q: ſunt duo oculi anime. ſ. intellect⁹ ꝛ affectus de quo
intelligat aperit cuȝ ſubiungit (in bonitate electoꝝ tuoꝝ)
nō dicit in veritate bonitas reficit oculum affect⁹ veritas
oculum intellectus. de quo Cant. v. Vulneraſti me ſoror
mea in vno oculoꝝ tuoꝝ. hunc oculum nitit̄ dyabol⁹ ex-
cecare q̄ȝtum pōt: ꝛ mauult dyabol⁹ hoiem eſſe luſcū ocu
lo dextro q̄ȝ cecū vtroq̄ȝ: q: plus nocet ſapiens mal⁹ q̄ȝ ſim
plex malus. vn̄ .j. Reg. xj. dicit rex amonitarū .i. dyabolus
obſeſſis in iabes galaad .i. penitentibus. iabes em̄ dolens
interp̄tat̄ ꝛ hoc feriā vobiſcum pactū vt eruam omnium
veſtrum oculos dextros. multi aūt libenter aſpiciunt ꝛ in
q̄rant eorum veritatē oculo intellectus: ſed nō ita bonita-
tem oculo affectus. intelligunt q̄dem veritatem ſ; non af-
ficiunt̄ bonitate. vnde nec ad opa bona mouent̄ vn̄ videt̄
ꝙ dyabol⁹ abſciderit eis manus ꝛ oculū dextrū obnubila
uerit. ſicut dr̄ zach. xj. Gladi⁹ ſup brachiū ei⁹ ꝛ ſup oculū
dextrū ei⁹ brachiū ei⁹ ariditate ſiccabit̄: vt. ſ. nō poſſit opa
ri. ꝛ oculus dexter eius tenebreſcens obſcurabit̄. Dexter

B
Qr oculū intellect⁹ nitit̄ dyabol⁹ excecare.

oculus eſt affect⁹ quē obſcurat gladi⁹ dyaboli. ſ. pctm̄: im-
mo ex toto eruit. ſicut dictum eſt .j. Reg. xj. ꝙ dixit Naas
amonites p quē intelligit̄ dyabol⁹ in hoc feriā vobiſcū pa
ctum vt eruam oim vr̄m oculū dex. cū aūt videt bonitatē
iſte ocul⁹ ſequit̄ gaudiū ꝛ exultatio in mente: vn̄ dicit (ad
letandū in leti. gen. t.) .i. de bono de quo gaudet gens tua.
ſed gens dyaboli gaudet de malo. Prouer. ij. Letant̄ cum
malefecerint ꝛ exultant in rebus peſſimis. bona aūt leticia
ꝓrumpit in laudē dei ꝛ ſctōꝝ: vn̄ addit (vt lauderis cū he
re. t.) Et nota. ꝙ ex viſitatiōe ſanitatis hic ſequūt̄ tres fru
ctus. Prim⁹ in ſenſu. vn̄ dicit (ad videndū) Scd̄s in men
te: vn̄ dicit (ad letandū) Terci⁹ in ore: vn̄ dicit (vt laud.)
Item notari pōt ꝙ dicit (electoꝝ: gētis: here.) p q̄ tria no
tari poſſunt tria genera hoim in eccl̄ia electi pn̄t dici mili-
tes boni. Exo. xvij. Elige tibi viros ꝛ egreſſus pugna con-
tra amalech. gentes ſunt agricole a genio dicti q: geniu-
ris vacant. hereditas ſunt clerici. Eſa. xix. Hereditas mea
iſrael. Primi egent ſenſu. Secundi leticia. Tercij laude.

Peccauimus cum patribus noſtris: in- 6
iuſte egimus iniquitatem fecimus

Scd̄a ps vbi hebre⁹ ꝯuerſus pctā patrū enumerat q̄ fe
cerūt in egypto ꝛ ſe cū eis peccaſſe cōfitet̄: oñdit ẽn̄ eos fu
iſſe a dn̄o liberatos. dixerat ſupra (vt lau. cū he. t.) ſ; q: vi
ſus ſpūalis ꝛ gratia laudandi amiſſa p pctm̄ nō recupat̄
ſine cōfeſſiōe: vn̄ h̄ cōfitet̄ pctm̄ ſuū ꝛ patrū. Prio in gene
rali ꝛ poſtea in ſpāli. in generali aūt triplr̄. Prio pctm̄ i ſe
cū dicit (peccauim⁹ cū pa. n.) .i. imitantes p̄res nr̄os. Se-
cundo pctm̄ in ꝓximū cū dicit (iniuſte egi.) Tercio pctm̄
in deū cum addit (iniq̄tatē feci.) Hier. xvj. q̄ eſt iniquitas
noſtra aut pctm̄ qd̄ peccauim⁹ ꝛ ſequit̄ ſ; ꝛ vos pei⁹ opa
ti eſtis q̄ȝ patres noſtri: ꝛ poſtq̄ȝ confeſſus eſt in generali:
ꝯfitet̄ in ſpāli. ꝛ p̄mo pctm̄ ignorantie cum dicit.

C
De pctis hebreoꝝ fact' i egypto.

Patres noſtri in egypto nō intellexerūt 7
mirabilia tua: non fuerunt memores mul-
titudinis miſericordie tue.

Nō intel. mi. t.) q̄ multa facta ſunt eis in egypto. Scd̄o
cōfitet̄ pctm̄ ingratitudinis dicens (nō fuerūt me. multit.
mie. t.) .i. bn̄ficioꝝ multoꝝ q̄ eis ex miſcdia feciſti in ipſis
mirabilib⁹ q̄ faciebat dn̄s coram eis in egypto. opus erat
intellectu vt cogitarent ad quoꝝ bonoꝝ eternitatē q̄ p pa
tientiā expectant̄ p illa tpalia de⁹ eos vocaret. memoria
quoq̄ȝ opus erat in dei mia vt ſaltē ſi eterna bona nō itelli
gerent tpaliter acta recolerent ꝛ fidelit̄ p̄ſumerēt ſe ab ini
micis liberandos ea quā iam expti fuerant poteſtate ꝛ be
nignitate ſ; nullū boꝝ fecerūt: ſ; cū deberent eſſe patientes
intelligendo ꝙ ad eterna bona vocarent̄ impatientes fue
runt: vn̄. iij. cōfitet̄ ꝛ enumerat pctm̄ impatientie dicens.

Et irritauerunt aſcendentes in mari: ma 8
ri rubro:

Irritauerūt deū) .ſ. ipi aſcēdētes q̄ȝtū ad ſitū loci (in ma
re) qd̄ mare (ma. ru.) h̄ factū eſt qn̄ venerūt ad mare ru-
brum ꝛ videntes ſe coanguſtatos mōtib⁹ ꝛ mari dixerūt
murmurantes forſitan nō erant ſepulchra in egypto. Exo
di. xiiij. Dominus aūt miſericors reddidit eis bonum pro
malo: vnde addit.

Et ſaluauit eos propter nomen ſuum: vt 9
notam faceret potentiam ſuam.

Et ſal. eos) nō ꝓpter merita ſua: ſ; ꝓpter honorem ipſius
hoc eſt qd̄ dicit ꝓpter nomen ſuum glorificandū (ꝛ vt no-
tam fa.) poſteris ꝛ p̄ntibus (potentiam ſuā) poſtea oſten
dit quomodo ſaluauit eos: ꝛ primo p diuiſionem mar' ru
bri: vnde dicit.

Et increpuit mare rubrum et exiccatum 10
eſt et deduxit eos in abyſſis ſicut i deſerto

Increpuit) .i. ac ſi increparet ipm (exiccatuȝ eſt) quan-
tū ad vias eoꝝ ꝛ diuiſū. Scd̄m in ſaluatiōe eoꝝ fuit duca
tus p colūnā nubis: vn̄ addit (ꝛ deduxit eos) p ducatū an
geli (in abyſſis) .i. in ꝓfundo maris (ſi. in deſ.) .i. ſicut eſ-
ſent in via plana ꝛ ſicca. q: ibi non erat lutū ſicut ſolet eſſe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in ꝓfundo aquarū.

¶ Et ſaluauit eos de manu odientiū: ⁊ re-
11 demit eos de manu inimici.

¶ Et) ꝑ iſta duo (ſaluauit eos) ſ3 q2 hoc ſupra dixerat: ſed nō determinauerat a qb9 ſaluauit eos. nūc determinat dicēs (de manu odientiū). i. egyptioꝝ q̄ eos odio habebant ⁊ ꝑſequebant̄ (⁊ redemit eos de ma. ini.) pharaonis ⁊ oñdit q̄d fecit eis a q̄bus liberauit eos dicens.

12 ¶ Et operuit aqua tribulantes eos vnus ex eis non remanſit.

¶ Tribulātes eos). ſ. egyptios: ita ꝙ (vn9 ex eis) q̄ eos ſecuti fuerant (non remanſit)

13 ¶ Et crediderūt verbis eius: ⁊ laudauerūt laudem eius.

¶ Et credi.) his miraculis viſis. ſ. filij iſrl̄ in vbis ei9. i. verbis ei9 ⁊ credentes (laudauerūt). i. laudantes (canta. laudē ei9). ſ. canticū qḋ cantauerūt in exitu de mari. Exo. xv. Cantem9 dño ⁊c. Allegorice pōt dici breuiter ꝙ vox eſt eccleſie (peccauim9 cū pa. n.) adā ⁊ eua: vñ pctm̄ originale habem9 ⁊ in pctō eoꝝ fuit inobedientia: vñ (iniuſte egi.) iuſtū eñ erat vt hō obediret deo. ij. Mach. ix. Iuſtū ē eſſe ſubditū deo. Itē fuit ambitio: vñ (iniquitatē fecim9) iniquū eñ fuit ꝙ hō voluit equiparari deo ſuggerēte dyabolo eritis ſicut dij. ⁊ l3 adderet ſcientes bonū ⁊ malū tñ (patres no.) adā ⁊ eua (in egypto). i. in tenebris pcti ſui (non intellexerūt mi. t.). i. dignitatē quā eis dederas q̄ mirabilis erat q2 hō erat factus ad imaginē dei. q2 cuncta animātia ei obediebant. q2 poſitus in paradiſo: hec mirabilia nō intellexit. ſm ꝙ d2 in pš. Homo cū in honoꝛe eſſet nō itellexit (nō fue. memo. mult. mie. t.) qua eos in iſta dignitate creaueras (⁊ irritauerūt deū aſcendētes in mare). i. in tātam tumiditatē vel tumoꝛē ꝙ voluerūt eſſe ſicut dij: ſ3 iſtō mare fuit (mare rubꝛū) q2 xpi ſanguine fuit ſatiſfactu3 ꝓ ſupbia eoꝝ. nam (⁊ ſaluauit eos) moꝛiens ꝓ eis (ꝓpt nomen ſuū) ihm q2. ſ. ſaluatoꝛ erat ſupra. Saluauit ſibi dextera ei9 ⁊ brachiū ſctm̄ ei9. ſ. in cruce extentū (vt no. ſa. po. ſu.) in hoc eñ ꝙ moꝛi voluit ⁊ pati potuit ꝓ inimicis: no tā fecit potentiā ſuā: vñ dicit̄ in collecta. De9 q̄ oīpotentiam tuā pcendo maxime ⁊ miſerendo manifeſtas (⁊ increpuit mare rubꝛū). i. pctm̄ vel pctōrē ſanguineū ſctē viuendo ꝑdicando ⁊ ꝓ pctō moꝛiendo (⁊ exiccatū eſt) vt nō obſtante pctō poſſent fideles ad terrā ꝓmiſſiōis tranſire (et deduxit eos i abyſſis ſicut in deſerto). id ē fecit vt vbi erat abyſſus peccatorum: eſſet deſertum. i. aſperitas penitentie ⁊ ſit tuta via. Ro. v. vbi abundauit delictū ſupabundauit ⁊ gratia (⁊ ſaluauit eos de ma. odien.) demonum (⁊ redemit. e. de ma. ini.). i. dyaboli due ſunt manus dyaboli vna ipellēs ⁊ altera attrahēs. he due man9 erāt libere añ paſſionē xpi: ſed ꝑ eā pa9 fuit oīno ligata q2 nullū pōt ad pctm̄ cōpellere: ⁊ de hac dicit ſingularit̄ (⁊ rede. eos de ma. inimi.) Alia aūt nō fuit omnino ligata q2 multos adhuc attrahit ad pctm̄ ſ3 fuit debilitata q2 nō ita de facili attrahit ſicut añ ⁊ q̄d factū eſt de pctis q̄ iā cōmiſerāt ecce (⁊ operuit). i. ſubmerſit aqua baptiſmatis (tribulantes eos). ſc3 pctā (vn9 ex eis nō re.) q2 baptiſm9 oia pctā abluit ⁊ interimit. poſt hanc aūt ei9 paſſionē multi cōuerſi ſunt ad fidē ei9. vñ dicit (⁊ credide. ver. ei9) q̄ ꝑ aplos ꝑdicauit (⁊ credentes corde lau.) oꝛe (laudē ei9). i. opa ⁊ mirabilia ei9 q̄bus laudabilis apparet: vel (laudē ei9). ſ. patris. i. filiū q̄ ē laus patris: q2 glia patris fili9 ſapiens. Prouer. x. Moraliter (peccauim9 cū pa. no.) hoc pñt dicere ſubditi q̄ peccant exemplo ꝑlatoꝝ vel ꝑ eoꝝ defectū q2 in talib9 peccatis ipſi pꝛelati q̄ eos deberent docere vbo ⁊ infoꝛmare exēplo pcipes ſunt in culpa ⁊ erunt in pena. Eſa. lxv. Retribuā in ſinū eoꝝ iniq̄tates veſtras ⁊ iniq̄tates patrū vroꝝ ecce ꝙ poꝛtant duplicia peccata. ſ. ꝓpria ⁊ aliena: iō bñ d̄r eis Mat. xxiij. vt veniat ſup vos oīs ſanguis iuſt9 q̄ effuſus eſt ⁊c. Greg. ſcire debent ꝑlati ꝙ tot moꝛtib9 digni ſūt quot ꝑditiōis exempla ad poſteros cōmiſerūt: vel ſic patres ſunt demones. Iob. iiij. Vos ex patre dyabolo eſtis: cū his peccant patrib9 q̄ eos imitant̄ in ſupbia: in inuidia in mendacio q̄ ſunt ꝓpria peccata dyaboli. Sap. ij. Inuidia dyaboli intrauit moꝛs in oꝛbem terrarū. imitant̄ autē illū q̄ ſunt ex pte illi9 (peccauim9) ergo inq̄unt ꝯ noſipos (iniuſte egim9) cōtra deū (iniq̄tatē feci.) ꝯ ꝓximū (patres veſtri). ſ. ꝑlati exñtes (in egypto). i. in tenebris pctōꝝ vel mundanaꝝ curarū (nō intellexerūt) cum tñ teneant̄ alios docere. Aggei. ij. interroga ſacerdotes legem: nō legē iuſtiniani ſed legem dei. vñ dicit (mirabi. tua). i. mirabilia opa q̄ ſcripta ſunt in lege. ⁊ ꝑcipue in noua. pš. Mirabilia teſtimonia tua. pš. Qm̄ nō intellexerūt. o. do. ⁊ in opa ma. eius deſtru. illos (nō fuerunt memo. multitudinis mie. t.) quia cū eis ꝑcipiat dñs Lu. vj. Eſtote miſericoꝛdes ſicut ⁊ pat̄ veſter miſe. eſt. ipi ecōtrario ſunt crudeles ſicut dyabolus de quo d2 Hiere. vj. crudelis eſt et nō miſerebit̄. crudeles eñ ſunt deo ⁊ ſibi ⁊ ꝓximo. deo ꝑ ambitionē ⁊ ſupbia3 q̄ deo aufert gliam ſuā quā alteri nō vult dare Eſa. xlij. ſibi ꝑ inuidiam q2 inuidia cruciat coꝛ inuidens. vñ dicit ethnicus ¶ Iuſti9 inuidia nihil eſt que ꝓtinus ipm̄ ¶ Auctoꝛē rodit excruciatq3 ſuū. Iob. v. paruulū occidit inuidia. ꝓximo aūt ſūt crudeles ꝑ auariciā q̄ ſubtrahit bñficiū. h̄ tria notat cū ſubdit (⁊ irritauerūt deū) ꝑ crudelitatē ſiue impietatem q̄ deū piū irritat. vñ in pš. ſm multitudinē impieta. eoꝝ qm̄ irrita. te dñe. Et crudelitatē diuidit in tres partes ꝑdictas dicens (aſcendētes) ecce ambitio ſiue ſupbia (in mare) ecce amaritudo ⁊ inquietudo inuidie (mare rubꝛū) ecce auaricia ſanguinaria q̄ occidit paupes ſm ꝙ dicit Augu. Paſce fame moꝛientem ſi nō paueris occidiſti. Eccli. xxxiiij. panis egentiū vita paupeꝝ q̄ defraudat illum hō ſanguinis eſt: q̄ aufert in ſudoꝛe panē. q. q̄ occidit ꝓximū ſuū q̄ effundit ſanguinē ⁊ q̄ fraudē facit mercennario fratres ſunt. ⁊ tñ nec ſic nec ſic irritare deū deberēt. q2 deus nō irritauit eos ſ3 (⁊ ſaluauit eos) moꝛiendo pro eis (ꝓpter nomē ſuū) vt ſupꝛa dictū eſt: vel ſic l3 deū irritauerūt: nō tñ eos cōdemnauit puniendo eos: ſ3 expectat eos ad pniam. vñ dicit (⁊ ſaluauit eos). i. expectauit ad ſalutē cū iam meruiſſent damnatōnē. Treñ. iij. Miſcdia domini eſt q2 nō ſum9 cōſumpti. hoc eſt aūt quodāmō ſaluare q2 nō ſtat niſi ꝑ eos ſi non ſaluent̄. ⁊ hoc (ꝓpt̄ no. ſuū) id eſt ꝓpter rem nōis ſui qḋ eſt ſaluatoꝛ. vñ dicit in Ezec. xviij. Quare moꝛiemini dom9 iſrael. q2 nolo moꝛtē moꝛiētis dicit dñs de9 reuertimini ⁊ viuite (vt notā fa. po. ſuā) quā pcendo ⁊ miſerendo manifeſtat vt ꝑdictū eſt. nec tñ hoc facit dñs. ſ. expectare ad pniam ſed ⁊ increpat pctōres vt citi9 reuertant̄. vñ addit (⁊ increpuit mare rubꝛū). id ē coꝛ pctōꝛis tumidū ⁊ inſtabile ⁊ amarū ſalſum ꝑ cupiditatem (rubꝛū) ꝑ auariciā vt dictū eſt. Eſa. lv. coꝛ impij q̄ſi mare feruens. hoc mare increpat dñs qñ pctōrē flagellat. Iob. xxxiij. increpat quoq3 ꝑ doloꝛē in lectulo (⁊ exiccatū eſt) ab humoꝛe pcti. Nau. j. increpans mare ⁊ exiccans illud. Eccli. xj. Malicia hoꝛe obliuionē facit luxurie magne. ecce increpatio ⁊ exiccatio (⁊ deduxit eos in abyſſis). i. in ꝓfundis aq̄s tribulatōnū (ſicut in deſerto). i. in plana via q2 tribulatio eſt plana via ad celū. Act. xiiij. ꝑ multas tri. o3 nos intra. in reg. cel. pš. Tranſiuim9 ꝑ aquā ⁊ ig. ⁊ eduxit nos in refrigeriū (⁊ ſaluauit eos de ma. odienti.) ꝑ tribulatiōes eñ flagellati redeunt ad coꝛ ⁊ agūt penitentia3 odientes ſunt demones q̄ habent multas man9 q̄b9 rapiunt: retinent: ligant: iugulant. Itē vna man9 eſt ſymonia alia crudelitas: luxuria ⁊ cetera vicia. Eccl's. vij. Vincula ſunt man9 ei9 (⁊ redemit eos de ma. inimi.) dyaboli: ſm illud Oſee. xiij. de manu moꝛtis liberabo eos. de moꝛte redimā eos. ſ3 q2 ſingulariter dicit (de manu) ſciendū ꝙ vna eſt manus dyaboli quā pauci euadūt. ſ. man9 q̄ dat munera. Hec eſt man9 foꝛtiſſima q̄ oculos ſapiētū excecat ⁊ linguā iuſtoꝝ abſcindit ſm ꝙ d2 Exo. xxiij. munera excecāt prudentes ⁊ ſubuertunt verba iuſtoꝝ hac manu ipm̄ deū voluit ꝓſternere. Mat. iiij. hec oia tibi dabo ſi cadens adoraueris me. Eſa. j. Oēs diligunt munera ſequunt̄ retributiones (⁊ operuit aqua). ſ. tribulatiōis vel pnie. ſ. aqua lachꝛymarum (tribulantes eos). ſ. demones vel moꝛt9 peccatoꝝ q̄ a facie tribulatiōis vel lachꝛymarū fugiunt. ſicut

D — Allegorice i ꝑſona eccleſie cōdolētis de pctō ꝑmoꝝ parentum

E — Due manus dyaboli.

F — Moralr̄ ꝯ ꝑlatos q2 malo exēplo ſubditi ruunt in peccatis.

Verſus

G — Man9 vna dyaboli quā pauci euadunt.

dictum eſt achab per quem intelligit peccatũ vel dyabol⁹
iij. Reg. xviij. Iunge currũ tuũ ⁊ deſcende ne ꝑoccupet te
pluuia: ⁊ bñ dicit ꝙ (operuit) in quo notat abundãtia tri
bulationũ vel lachrymaꝝ q: ſicut ꝑua aqua nõ ſufficit ad
operiẽdũ multos: ſic ꝑua pnia vel pauce lachryme ad ope
riendũ exercitũ vicioꝝ: vñ dr in pſ. Exit⁹ aquarũ deduxe
runt oculi noſtri. q. d. multa aqua exiuit (⁊) ſic (vn⁹ ex eis
nõ re.) q̃ nõ operiret aquis lachrymaꝝ. pſ. Lauabo p ſin
gu. noc. lectũ meũ la. m. ⁊c. poſtq̃ aũt ita liberati ſunt: ne
ceſſe eſt qđ ſequit (⁊ crediderũt ver. e.). ſ. vt credant cõſi
lijs bonoꝝ ſicut cũ hõ euaſit de nouo infirmitatẽ tũc neče
eſt ei vt acqͥeſcat ꝯſilio medicoꝝ: alioq̃n cito recidiuare ꝑt
verba dñi ſunt ꝑdicatio ⁊ cõſilia ꝑlatoꝝ ⁊ ꝑdicatoꝝ ſic in
uenim⁹ ꝙ cũ dñs Saulũ increpaſſet ⁊ ille ꝯuerſus dixiſſet
Act. ix. Dñe q̃d me vis facere: rñdit ſurge ⁊ ingredere ciui
tatẽ ⁊ dicet tibi q̃d te oporteat facere nec tñ credere his q̃
dicunt tenent: ſ ea amplecti ⁊ verbo ⁊ ope cõmendare:
vñ addit (⁊ lauda. lau. ei⁹). i. ꝑdicationẽ quã audiũt: in q̃
laudat de⁹. Eccli. xxi. verbum ſapiens quodcunq; audie
rit ſcim⁹ laudabit ⁊ adijciet.

14 ¶ Cito fecerunt obliti ſunt operum eius. et
non ſuſtinuerunt conſilium eius.

h De pctõ et pena iudeorũ i deſto ⁊ de liberatione aliq̃ꝝ ꝑ. cib⁹ moyſi.

¶ Tercia ps in qua narrat qualiter in deſerto peccauerũt
⁊ quidã iuſte puniti fuerũt. alij ãt ꝑcib⁹ moy. miſericordit
liberati ⁊ h narrat vt maximã cãm laudis innuens maxie
ad laudandũ deũ inuitet. Primo ergo arguit leuitatẽ iu
deoꝝ cũ dicit (cito fecerũt) id qđ ſequit. ſ. (obliti ſũt ⁊c.)
iã el (cito fecerũt) predicta. i. cito ea facere dimiſerũt mod⁹
eſt eſt loquendi: vel (cito fecerũt). i. faciles fuerũt ad faciẽ
dũ illa ⁊ ſilr faciles ad dimittendũ: q: (⁊ cito obliti ſt) ita
ꝙ hoc qđ dico cito ſit dyaſſerticũ determinando ⁊ verbuꝫ
⁊ ꝑticipium (obliti ſunt) dico (operũ ei⁹) q̃ fecit eis in egy
pto ⁊ in mari rubro. Secundo arguit eos de impatientia:
cũ addit (⁊ nõ ſuſtinuerunt ꝯſiliuꝫ ei⁹) qđ erat vt ꝓbaret
eos differendo eis dare victualia que tñ poſtmodũ datu
rus erat ꝓbatis ⁊ hoc non ſuſtinuerunt ſed murmuraue
rũt ⁊ añq̃ deberent habere voluerũt eſcas. vnde tercio ar
guit eos de guloſitate dicens.

15 ¶ Et concupierũt cõcupiſcentiam in deſer
to ⁊ tentauerunt deum in inaquoſo.

¶ Cõcupie. cõcu. in deſer.) cõcupiſcentiã dicit emphatice.
id eſt carnes q̃s ardenter cupierũt. Nume. xi. Quis dabit
nobis eſcas carniũ ⁊c. Quarto arguit eos de dubitatione
qua dubitauerunt de potentia dei: vnde dicit (⁊ tentaue.
deũ in inaquoſo). i. in loco vbi non habebant aquã. Exo.
xv. ⁊ Numeri. xx.

16 ¶ Et dedit eis petitionem ipſorum: ⁊ miſit
ſaturitatem in animas eorum.

¶ Dedit eis pe. ip.). ſ. eſcas carniũ (⁊ miſit ſatu. in aĩas eo
rũ). i. in animalitatẽ q̃ animãs corp⁹: aĩal facit ad cui⁹ ſu
ſtentationẽ ꝑtinet eſca. de hac ſaturitate Nume. xi. vt det
vobis dñs carnes ⁊ comedatis nõ vno die nec duob⁹ vl. v
aut. x. nec. xx. quidẽ ſ vſq; ad menſem dieꝝ: donec exeant
ꝑ nares vr̃as ⁊ vertat in nauſeam. poſtea arguit eos de ſe
ditione q̃ ſequit ſaturitatẽ: vñ dicit.

17 ¶ Et irritauerunt moyſen in caſtris: aaron
ſanctum domini.

I Irritatio dathã abyrõ et chore ⁊ eorũ pena, ꝓpt ambitiõeꝫ ⁊ ſeditiõeꝫ eoꝝ.

¶ Hoc fecerũt dathan ⁊ abyron q̃ volebãt hr̃e principatũ
in ꝑplo eo ꝙ erãt de ruben ꝑmogenito. Itẽ chore ⁊ chori
te q̃ volebãt habere ꝑncipatũ ſacerdotij: q: erant de leui:
irritauerũt (aaron ſctm̃ dñi). i. ſanctificatuꝫ a dño: de hac
vtraq; irritatione hr̃ Numeri. xvj. ſeditionẽ aũt ſecuta eſt
pena. vnde ſequit.

18 ¶ Aperta eſt terra ⁊ deglutiuit dathã ⁊ ope
ruit ſuper congregationem abyron.

¶ Hoc etiã habet Nume. xvj. ſimiliter peccatũ ſecuta eſt
pena: vnde addit.

19 ¶ Et exarſit ignis in ſynagoga eorum flam
ma combuſſit peccatores.

¶ In ſynagoga eoꝝ). i. in ꝯgregatiõe eoꝝ. ſ. in ducẽtis q̃n
quaginta viris qui offerebant incenſũ (⁊ flãma) illi⁹ ignis
(cõbuſſit pctõres). i. chore ⁊ cõplices ei⁹ ⁊ h hr̃ Nũe. xvj.
poſtea oñdit quõ peccauerũt in ydolatria ⁊ primo arguit
eos q̃ fabricauerũt vitulũ: vnde ſubdit.

¶ Et fecerunt vitulum in oreb: ⁊ adoraue
runt ſculptile. 20

¶ In oreb). i. in illa ꝑte mõtis ſynai. oreb em̃ eſt ps montꝫ
ſynai nec ſolũ fecerũt ſ (⁊ adoraue. ſcul.) ſculptile fit mal
leatiõib⁹: cõflatile aũt fuſiõe. hic aũt ſumit ſcuptile ꝓ fuſi
li. Scđo arguit eos de vilitate ydoli. vñ dicit.

¶ Et mutauerunt gloriam ſuam in ſimilitu
dinem vituli comedentis fenum. 21

¶ Muta. glo. ſuã). i. cultũ vni⁹ veri dei. magna em̃ gl̃ia eſt
hr̃e vnũ verũ deũ (in ſimi. vi. co. fe.). i. in ydolũ ſimile vitu
lo. hoc totũ habet Exo. xxxij. poſtea aggrauat pctm̃ eoꝝ ab
ingratitudine dicens.

¶ Obliti ſunt deũ q̃ ſaluauit eos: q̃ fecit ma
gnalia in egypto: mirabilia in terra cham: 22
terribilia in mari rubro.

¶ Qui ſalu. eos) ⁊ quõ ſaluauit: ecce (q̃ fecit magnalia in
egypto) vt illi liberarent (mirab. in terra cham) idem eſt
(terribilia in ma. rubro) ſubmergendo egyptios ⁊ diuidẽ
do mare qđ terribile eſt videre. oſtenſis pctis iudeoꝝ. oñ
dit cõminationẽ dei in illos: vnde dicit.

¶ Et dixit vt diſꝑderet eos ſi ñ moyſes ele
ct⁹ ei⁹ ſtetiſſet i cõfractiõe in cõſpectu ei⁹. 23

¶ Dixit) dñs (vt diſperde. e.). i. cõminat⁹ eſt diſꝑdere eos
hoc fuit q̃ñ dixit moy. Exo. xxxij. deſcẽde de monte q: pec
cauit ꝑpls ⁊ diſꝑdidiſſet eos (ſi nõ moy. elect⁹ ei⁹ ſteti. in
cõſpectu eius.) ⁊ h (in ꝯfractiõe). i. in plaga q̃ dñs cõmia
bat eos cõfringendos ⁊ hoc fecit moy. q̃ñ dixit. Exo. xxxij
aut dimitte eis hanc noxã aut dele me de libro tuo: quem
ſcripſiſti. ⁊ hoc eſt qđ ſequit.

¶ Ut auerteret irã ei⁹ ne diſꝑderet eos. et
ꝓ nihilo habuerũt terram deſiderabilem. 24

¶ Auerteret). q. d. ad h ſtetit moy. in cõſpectu ei⁹ vt auer
teret irã ei⁹ ne diſꝑderet eos: ſ cũ ſupra dixerit dixit vt diſ
ꝑderet eos ⁊ verbũ dñi oporteat verũ eſſe ad q̃d rogabat
moy. Dñ ⁊ ſi impetrauit qđ rogabat quõ verũ eſt qđ di
xit dñs. Solõ. in verbis dñi veritas eſt ſꝑ ſ eſt duplex ve
ritas q̃dam hiſtorialis: q̃dam allegorica vel moralis alte
ra iſtarũ ſemꝑ inuenit in ṽbo dñi: ſicut Ioñ. iiij. Adhuc
xl. dies ⁊ Niniue ſubuertet: hoc accidit nõ lr̃alit ſed ſpũa
liter. ſilr Eſa. xxxviij. morieris tu ⁊ nõ viues. ita ⁊ h pot di
Moralit (cito fece.) ea q̃ ꝑmiſſa ſũt. ſ. crediderũt ⁊ lauda
uerũt. q. d. nõ diu crediderũt verbis ei⁹ nec diu laudauerũt
laudẽ ei⁹ ſic faciũt multi q̃ incipiũt face pniam de ꝯſilio dñi
vel intrant religionẽ: ſed cito redeũt ad vomitũ. Eccli. vj.
q̃ aſpera eſt nimis indoctis hoib⁹ ſapientia. ⁊ nõ ꝑmane
bit in illa excors q̃ſi lapidis virtus ꝓbatio erit in illis ⁊ nõ
demorabunt ꝓijcere illã: ⁊ hoc eſt q: ingrati ſt bñficijs di
vñ dicit (obliti ſunt operũ ei⁹) creatiõis recreatiõis iuſti
ficatiõis que ſi recolerent pniam nõ deſererent. vñ Hebr.
xij. recogitate eũ q̃ talẽ ſuſtinuit aduerſus ſemetipm̃ a pec
catorib⁹ ꝯdictionẽ: vt nõ fatigemini animis veſtris defici
entes ſ q: (obliti ſunt operũ ei⁹ nõ ſuſti. con. ei⁹) de agen
da pnia ſ abiecerũt. ꝯ illud qđ dr. Eccli. vj. Audi fili ⁊ ac
cipe cõſiliũ intellect⁹ ⁊ ne abijcias cõſiliũ meũ. ſm aliã lite
ram plani⁹ loquit cõtra diuites ⁊ voluptuoſos q̃ eſt (feſti
nauerũt obliti ſunt. o. ei⁹ ⁊c.) cũ em̃ deberent expectare di
uitias ⁊ delicias ⁊ felicitatẽ eterne patrie feſtinãt hic acci
pere ⁊ ab illis fruſtrant. q: ſicut dr Prouer. xxviij. q̃ feſti
nat ditari nõ erit innocens: ⁊ in pſ. Quis aſcẽdet in mon.
dñi ⁊c. Innocens manib⁹: ⁊ tñ id ad qđ hic feſtinant parꝝ
durabit. q: Prouer. xiij. ſubſtantia feſtinata minuet. tales
ſignati ſunt ꝑ Ruben ⁊ Gad ⁊ dimidiã tribũ manaſſe: q̃
videntes terrã Galaad ⁊ Iazer aptam aĩalib⁹ alendis pe
tierunt eã ⁊ noluerunt expectare quouſq; haberent poſſi

K Duplex veritas i ṽbis domini q̃ꝝ vna ſꝑ implet.

L Moralr de recidiuãtib⁹ ⁊ de cã recidiuatõis eoꝝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

onē in terra ꝓmiſſionis: ſed dixerūt. Nume. xxx. Nibil q̄ri
mus vltra iordanē q2 iā habemꝰ poſſeſſionē nr̄am in oriē
tali eiꝰ plaga. ⁊ hoc ſequit̄ ex ingratitudine: vn̄ dicit (obli
ti ſunt operū eiꝰ) q2. ſ. xp̄s paup ꝓ eis fuit. Eccl'ſ. ix. Par
ua ciuitas ⁊ pauci in ea viri venit cōtra eā rex magnꝰ ⁊ val
lauit eam ⁊ pfecta eſt obſidio: inuentuſq; in ea vir paup ⁊
ſapiens ⁊ liberauit vrbē. i. mundū p ſapientiā ſuā: ⁊ nemo
deinceps recordatꝰ eſt hoīs illiꝰ paupis (⁊ nō ſu. con. eiꝰ)
de quo Math. xix. Uade ⁊ vende oia q̄ habes ⁊ da pau.
⁊ ve. ſe. me. ps̄. Cōſiliū inopis cōfudiſti. Prouer. j. Deſpe
xiſtis omne cōſiliū meū ⁊c. (⁊) cōtempto cōſilio de paup
tate (cōcupi. cōcupiſcentiā). i. tp̄ales diuitias q̄ dicunt̄ cō
cupiſcentia q2 cōcupiſcere alia faciūt. j. Thi. vj. radix oīm
maloꝝ cupiditas. Aug. q̄ diuitias appetit cupere appetit
(in deſerto). i. in hoc mundo q̄ ab hoībꝰ rōnalibꝰ nō habi
tat̄: ſ ab efferatis q2 boni hoīes nō reputant ſe habitato
res: ſ aduenas ⁊ pegrinos. Heb. vl. nō habemꝰ hic manē
tem ciuitatē ſ futurā inq̄rimꝰ in hoc (deſerto) cōcupiſcūt
nec mirū: q2 vt dicit. j. Joh. ij. Omne qđ eſt in mundo cō
cupiſcentia carnis eſt ⁊ cōcupiſcētia oculoꝝ ⁊c. multotiēs
aūt tales ammonent̄ vt nō ita ꝯcupiſcant tp̄alia ſed ſuſti
neāt cōſiliū altiſſimi vt oia ꝓ amore illiꝰ relinquant ⁊ ipſi
rn̄dent: nō habeo voluntatē ſi dn̄s vult mihi ſpare volunta
tē talem tunc faciā aliter nō: hoc eſt qđ ſequit̄ (⁊ tenta. de
um in inaquoſo). i. in corde ſuo ſicco ⁊ arido ab hūore gra
tie ſupne. ⁊ tentauerūt deū in cordibꝰ ſuis: hoc eñ qđ faci
unt eſt cōmittere ſe diſcrimini inter fluctꝰ maris. ſ. mundi:
⁊ nō velle inde exire donec deꝰ extrahat illos dādo eis vo
luntatē ſ qđ peius eſt hanc voluntatē nolūt multi hr̄e: vn̄
nec dn̄s dat eis ſ qđ volunt pmittit eos hr̄e: vn̄ ſubdit (et
dedit eis pe. ip.) q̄ eſt vt p campos licentie ſine freno obe
dientie diſcurrant. ps̄. Et dimiſit eos ſ̄ꝫ deſi. cor. eoꝝ. ⁊ i h̄
iuxta lr̄am duo ſunt notanda. Primū eſt dī munificentia
que etiā murmuratoribꝰ dedit qđ petebant mlto fortiꝰ vt
dr̄ Mat. vij. Dabit bona bonis petentibꝰ ſe. Scđm ē eoꝝ
culpa inexpiabilis q̄bꝰ ita dat petitiōem ipoꝝ. ſm q̄ dicit
Greg. medicꝰ infirmo iam deſperato q̄cūq; deſiderat por
rigit. vn̄ ⁊ ſubdit (⁊ miſit ſaturitatē). i. ea q̄bꝰ ſaturari cu
piunt: lꝫ ſaturare nō poſſunt (in animas eoꝝ) nō dicit i ani
mabꝰ ſ (in aīas). i. ꝯ aīas eoꝝ. Ro. j. Propter qđ tradi
dit illos deꝰ in deſideria cordis eoꝝ in immundiciā vt cō
tumelijs afficiāt corpa ſua inſeruire ipſis. Poſt ſaturitatē
aūt. i. poſt abūdantiā tp̄aliū ſeq̄t̄ ambitio. ſm q̄ dr̄ Oſee.
xiij. ſaturati ſunt ⁊ impleti ⁊ eleuauerūt cor ſuū. ſ. ad p̄lati
onē: vn̄ addit (Et irritauerūt moy. in caſtris Aaron ſcīm
dn̄i) moyſes interp̄tat̄ aſſumptꝰ de aqua ⁊ ſignat eos qui
ſepati ſunt a delicijs ⁊ voluptate pcti (Aaron) interp̄tat̄
mons fortis ⁊ ſignat eos q̄ habēt cōgeriē fortiū operū. illi
aūt in caſtris militantis eccl'ie (irritāt). i. cōmouent vl' eua
cuant expellendo moy. ⁊ aaron q2 nō poſſunt ſuſtinere q̄
eligat̄ in p̄latū aliq̄s q̄ ſit ſeparatꝰ a carnalibꝰ voluptati
bus. vel q̄ ſit fortis in opibꝰ ⁊ ſi forte talis ipſis nolentibꝰ
ꝓponat̄ irritant eū ⁊ affligūt. vn̄ Joh. xix. dicūt iudei: non
hunc ſed barraban. erat aūt barrabas latro: ſ inſignis vt
dr̄ Mat. xxvij. Act. iij. Uos ſcīm ⁊ iuſtū negaſtis: ⁊ petiſtꝭ
virū homicidā donari vobis: ſ cū ipſi p ambitionē ſuā p̄
lationē attigerint dn̄s punit eos mirabiliter q2 in terreno
rū cura eos affligit pena ⁊ plerūq; moriunt̄ in culpa: vnde
addit (apta eſt terra). i. terrena cura (⁊ deglutiuit dathan
⁊ opuit ſup ꝯgregationē abyron) vt reſpirare nō poſſint.
Nume. xiij. Terra quā luſtrauimꝰ deuorat habitatores. i.
terrena cura q̄ vt mola luſtrat ⁊ circuit̄ q2 i circuitu impij
ambulāt. recte ergo p (dathan ⁊ abyron) intelligunt̄ illi q̄
ambiūt p̄latiōes. dicūt eñ ſe ſufficientes eo ipo q̄ ambiūt
p̄latiōes: vn̄ ⁊ dathā interp̄tat̄ donū ſufficiens: abyron vo
interp̄tat̄ meꝰ magr̄ iniquꝰ: ⁊ tales p̄res ſunt: q2 p̄lati ſed
magis mgr̄i iniqui. q2 exemplo ad minꝰ docent iniq̄tateꝫ
⁊ ſi q̄nq; doceāt verbo eq̄tatē: nō ipſam faciūt. vn̄ Math.
xxiij. Sup cathedrā moy. ſederūt ſcribe ⁊ phariſei oia que
cunq; dixerint vo. ſeruate et fa. ſm vo opa. e. no. fa. dī. eñ
⁊ nō fa. alligant eñ onera gra. ⁊ impo. in humeros ho. di
gito aūt ſuo no. ea mouere. ⁊ q̄ ſollicitudo terrena eos ad

pctm̄ ptrahat: ſubdit (⁊ exarſit ignis in ſynagoga eoꝝ) q2
cū in terrenis ſe implicāt ignis cupiditatis ⁊ ire ⁊ q̄nq; lu
xurie ſubintrat. Job. xv. Ignis deuorabit tabernacula eo
rū q̄ libent̄ ⁊c. ⁊ pmū latent̄ cōburit eos poſtea vſq; ad flā
mam apti peccati exit: vn̄ addit (⁊ flāma cōbuſ. pctōres)
⁊ lꝫ loquat̄ de miniſtris eccl'ie: tn̄ dicit (in ſynagoga eoꝝ)
nō in eccl'ia q2 cōgregatio maloꝝ nō eſt in eccl'ia dei ſ ſyna
goga ſathane: ſicut dr̄ Apoc. ij. Dicunt ſe iudeos eſſe ⁊ nō
ſunt: ſ ſunt ſynagoga ſathane. Eccli. xxj. Stuppa collecta
ſynagoga peccantiū ⁊ cōſumatio eoꝝ flāma ignis in hoc
aūt igne format̄ vitulus quē adorant. vn̄ addit (⁊ fecerūt
vitulū) laſciuie (in oreb) qđ interp̄tat̄ menſa ⁊ ſignat gu
lam q̄ generat laſciuiā vel maſſa ⁊ ſignat abundantiā que
laſciuiā nutrit (⁊ adorauerūt ſculptile). i. idolū gule. de q̄
Phil. iij. Quoꝝ deꝰ venter ē vel auaricie. Eph. v. Aut aua
ricia q̄ eſt ydoloꝝ ſeruitꝰ (⁊ muta. gl'iam ſuā). ſ. gl'iam con
ſcientie. de qua. ij. Cor. j. Gl'ia nr̄a h̄ eſt teſtimoniū cōſcie
tie nr̄e: hanc multi mutant (in ſilitudinē vituli). i. laſciuie
(comedentis). i. deuorantis (fenū). i. ipam carnē q̄ in la
ſciuia cōſumit̄. Eſa xl. Ois caro fenū: ⁊ ex hoc ſequit̄ (q̄
obliti ſunt deū) q2 vt dicit Greg. Cū luxuria ſemel mentē
inuaſerit nullū bonū cogitare pmittit. Nō ergo deuꝫ q̄ eſt
ſummū bonū ⁊ tn̄ nō deberent obliuiſci. q2 multa bn̄ficia
fecit eis: vn̄ ſubdit (q̄ ſaluauit eos q̄ fecit magnalia i egy
pto) ad lr̄am qn̄ fugit in egyptū ⁊ corruerunt ydola egyp
ti ad ingreſſum eius: vel (in egypto). i. in mundo tenebris
peccatoꝝ pleno (mirabilia in terra cham) qđ interp̄tatur
callidus. i. in ipſo mundo quē callidꝰ hoſtis poſſidebat: vn̄
dixit dominꝰ Joh. xiiij. Uenit princeps huiꝰ mundi ⁊ i me
non hꝫ quicq̄. q. d. q2 non ſum de mundo. in mundo ergo
fecit xp̄s (magnalia). i. magna opera ⁊ laude digna (⁊ mi
rabilia). i. miracula vnde obliuiſci eū non deberent ⁊ maxi
me ꝓpter hoc qđ ſequit̄ (q̄ fecit terri. in ma. ru.). i. amari
tudine paſſionis ſue quā ſuo ſanguine rubricauit in q̄ fe
cit terribilia hominibꝰ q̄ terrent̄ ⁊ horrent imitari paſſio
nem eiꝰ. Item terribilia demonibꝰ q̄ p paſſionē eiꝰ nō tm̄
territi ſ ⁊ deuicti fuerunt: ⁊ ꝓpter hoc nō deberemꝰ obliui
ſci ipius q̄ talia ꝓ nobis paſſus eſt. Eccli. xxix. Grām fide
iuſſoris ne obliuiſcaris. dedit eñ ꝓ te animā ſuā: ꝓpter h̄
dicit beatꝰ Bern. q̄diu vixero memor ero laboꝝ quos ſu
ſtinuit dn̄s in p̄dicando fatigationū in diſcurrendo: tenta
tionū in ieiunando: vigiliarū in orando: lachrymarū in cō
patiendo: recordabor etiā doloꝝ cōuitioꝝ ſputorū: cola
phorū: ſubſannationū: exprobrationū ⁊ flagellorū: horūq;
ſimiliū alioquin requiret̄ a me ſanguis iuſti q̄ effuſus eſt
ſup terram. Et notandū q̄ multa ſunt q̄ cōtinuant memo
riam rerū q̄ notant̄ his verſibꝰ. Aſſiduū mirū cognatū
dulce decorū. Triſte nouū munꝰ amor etas ſpes timor
auctor. ⁊ hec omnia in deo ſunt: vnde iniuſtū eſt eū obliui
ſci. deꝰ eñ eſt in nobis (aſſiduꝰ) ſm illud Act. xvij. In ip
ſo viuimꝰ mouemur ⁊ ſumus. Item (mirabilis eſt) Heſt.
vj. Ualde mirabilis es dn̄e ⁊ facies tua plena eſt gratiaꝝ.
Item (cognatꝰ) noſter eſt. Act. xvij. Ipſiꝰ eñ genꝰ ſumꝰ
genus ergo cum ſimus dei ⁊c. Hebr. ij. Nō cōfundit̄ fr̄es
eos vocare. Item (dulcis eſt). j. Pet. j. Si tn̄ guſtaſtis q̄
dulcis eſt dn̄s. Item (decorus) q2 ſpecioſus forma p̄ fili.
ho. ⁊c. Hiere. xxxj. Benedicat tibi dn̄s pulcritudo iuſticie.
Item (triſte) ptulit ꝓ nobis. j. Pe. ij. Peccata noſtra ipſe
tulit. Item (nouū) Hiere. xxxj. Nouū fecit dn̄s ſup terrā
femina circūdabit virū. Item (munꝰ) q2 dedit nobis ⁊ ꝓ
nobis ſeipm̄. Eph. vj. Chriſtꝰ dilexit nos ⁊ tradidit ſemet
ipm̄ ꝓ nobis oblationē ⁊ hoſtiā deo in odorē ſuauitatis.
Et eccli. xxix. Gratiā fideiuſſoris ⁊c. Item (amor) q2 dile
xit nos vt dictū eſt vn̄ debemus eū diligere. Deut. vj. Di
liges do. de. t. ex to. cor. ⁊c. Item (etas) puerilis hn̄ retinet
⁊ nos ſumꝰ in xp̄o quaſi modo geniti infantes: ſicut dicit
Petrꝰ. j. Pe. j. Item (ſpes) magne rei quā ab eo expecta
mus. Phil. iij. Saluatorē expectamus q̄ reformabit cor
pus humilitatis noſtre cōfiguratū corpori claritatis ſue.
Item (timor) q2 timendꝰ eſt. Eccli. j. Unus eſt altiſſimus
creator oīm omnipotens ⁊ rex potens ⁊ metuendꝰ nimis
ex hac etiā auctoritate habet̄ q̄ ipe eſt (auctor). i. magne

M
Tp̄ales diui
ne q̄re dicūt
cōcupiſcētia

N
Quare deuſ
donat malis
aliq̄n ſm de
ſideria cordis
eorum.

O
Qualit̄ am
bitioſi ſctōs
viros irritāt
et affligūt ac
phibēt ne eli
gant̄ ad p̄la
tiōeſ ſ tn̄ eos
dn̄s n̄ dimit
tit impunes.

P
Or reminiſci
debemꝰ paſſi
onis xp̄i ⁊ q̄r
multa ſunt q̄
ꝯtinuāt vl' co
tinuat̄ debēt
memoriā no
ſtrā de deo.

Uerſus

auctoꝛitatis q꞉ creatoꝛ oim̄ ⁊ omnipotens. ſ꞉ q꞉ hãc aucto
ritatẽ in carne veniens nõ oñdit: ideo nõ eſt in mẽoꝛia ho
minũ. ſed ſicut dr̄ Eccl'ſ.ix. Nullus deinceps recoꝛdatus
eſt hoĩs illiꝰ pauperis. Eſa.lvij. Juſtus perit ⁊ nõ eſt q̃ re
cogitet: ⁊ ꝓpter hoc dixit.i. cõminatus eſt vt diſꝑderet eos
id ẽ in duobꝰ ꝑderet.ſ. in coꝛpe ⁊ in anima ⁊ iam diſꝑdi
diſſet: ſi nõ moy. electꝰ eiꝰ ſtetiſſet in cõfractiõe in cõſpectu
eiꝰ vt auerteret irã eiꝰ ne diſperderet eos ꝑ moy. extractũ
de aq̃s intelligunt̃ viri iuſti ⁊ religioſi q̃ ſunt ſeparati a vi
tijs ⁊ delicijs hꝰ mundi. hi ſunt electi dei quos elegit de
mundo vt eant fructũ afferant. Joh.xv. Hi ſtant in cõſpe
ctu dei in cõfractiõe ire eiꝰ vt auertant irã eiꝰ ne diſperdat
pctõꝛes. Hiere.xviij. Recoꝛdare ꝙ ſteterim in cõſpectu .t.
vt loquerer ꝓ eis bonũ ⁊ vt auerterẽ indignationẽ tuam
ab eis. vel allegoꝛice de xp̄o q̃ eſt verus moy. q̃ ſtetit in cõ
ſpectu patris in cõfractiõe ſui coꝛpis qḋ fregit in cena: ꝙ
cõfractionẽ expoſuit in cruce vt frãgeret irã patris ⁊ auer
teret eã a nobis vel moy. veſter eſt ſacerdos q̃ ſtat in ꝯſpe
ctu dei in cõfractiõe coꝛpis xp̄i in altari qḋ in tres ꝑtes cõ
fringit ⁊ hoc vt auertat irã dei a pp̄lo peccante. ſ꞉ nõ omit
tendũ qḋ dicit (electꝰ eiꝰ) q꞉ multi ſunt ſacerdotes ⁊ p̄la
ti nõ electi a dño: ſ꞉ intruſi a dyabolo p̄ce ⁊ p̄cio. et iõ non
auertunt irã dei a pp̄lo ſibi ſubdito ſ꞉ magis accendũt ⁊ ꝓ
uocant: ſm̄ ꝙ dicit Greg. cũ is q̃ diſplicet mittit̃ ad inter
cedendũ mittit̃ irati iudicis animis ad deterioꝛa ꝓuocat̃.
Ezech.xxij. Queſiui de eis virũ q̃ interponeret ſepẽ ⁊ ſta
ret oppoſitus mihi ⁊ non inueni.

25 ¶ Nõ crediderunt verbo eius: ⁊ murmura
uerunt in tabernaculis ſuis nõ exaudierũt
vocem domini.

N
De alijs peccatis iudeoꝝ ⁊ ꝯ placatõe factã ꝑ finees

¶ Nõ credi.) Quarta ꝑs vbi enumerat alia eoꝝ pctã ⁊ de
um ꝓplacatũ eſſe ꝑ fineem. ⁊ p̄mo arguit eos de cõtemptu
dei ⁊ ꝓmiſſiõis eiꝰ. q.d. nõ tm̃ p̄dicta mala fecerũt: ſ꞉ (⁊ ꝓ
nihilo habuerũt) .i. vilipenderũt: vñ alia lr̃a hꝫ (deſpexe
rũt terrã deſiderabilẽ) .i. terrã ꝓmiſſiõis. Scḋo de pecca
to infidelitatis cũ addit (nõ cre. ver. eiꝰ) ꝓmittẽtis ꝙ eos
in terrã illã introduceret. Tercio arguit eos de murmure
cũ dicit (⁊ mur. in taber. ſuis) in q̃bus ocioſi ſtabãt. Quar
to de inobediẽtia cũ dicit (⁊ nõ exaudierũt vocẽ dñi) poſt
hoc ſequit̃ cõminatio: vnde dicit.

26 ¶ Et leuauit manũ ſuper eos: vt proſterne
ret eos in deſerto.

¶ Et leua. ma.) cõminando penã. mos eñ eſt cõminantiũ
leuare manũ: ⁊ ad qḋ (vt ꝓſterneret eos in deſerto) ecce
ꝙ cõminatus eſt eis moꝛtem. Item cõminatus eſt illis vti
litatem: vnde addit:

27 ¶ Et vt deijceret ſemẽ eoꝝ in natõibꝰ: ⁊ di
ſperderet eos in regionibus:

¶ Et vt deijce.) .i. inter natões. Tercio cõminatꝰ eſt eis ca
ptiuitatẽ. vñ ſubiungit (⁊ diſꝑderet eos in regionibꝰ) ⁊ h̄
cõminatio mõ p̄cipue impleta eſt ⁊ nõ ſtatim puniuit eos
dñs immo p̄mo peccauerũt pctõ luxurie in madianitis
vnde dicit.

28 ¶ Et initiati ſunt beelphegoꝛ: ⁊ comederũt
ſacrificia moꝛtuoꝛum.

¶ Et initiati ſ̄t) .i. cõſecrati ſicut dicit ioſephꝰ ſacrificauerũt
ydolis vt illas mulieres poſſent hr̃e (beelphegoꝛ) dr̄ deus
tentiginis. ſ. priapꝰ ⁊ ſimulacrũ libidinis ⁊ nõ ſolũ imola
uerũt ſ꞉ de imolatis comederũt: vñ addit (⁊ come. ſa. moꝛ
tuoꝝ) .i. ydoloꝝ q̃ nec viuũt nec ſentiunt. Itẽ (moꝛtuoꝝ)
hoĩm quos dicũt deos eẽ vt iouẽ ⁊ mercuriũ: vel (ſacrifi.
moꝛtuoꝝ) .i. ꝓ moꝛtuis oblata poſt ydolatriã ſecuta ẽ q̃ſi
omne peccatum. vñ addit.

29 ¶ Et irritauerũt eũ in adinuentionibꝰ ſuis:
⁊ multiplicata eſt in eis ruina.

¶ Et irrita. eũ) .i. in pctis q̃ ipſi adinueniebant poſt multi
plicatõnẽ aũt pcti ſeq̄t̃ multiplicatio pene: vñ (⁊ multipli
cata ẽ in eis ruina) q꞉ multi ex ipis ruerũt. ſ꞉ dñs placatus
eſt ꝑ zelũ phinees: vñ ſequit̃.

¶ Et ſtetit finees ⁊ placauit ⁊ ceſſauit q̄ſſatio 30

¶ Et ſte. phi.) coꝛã dño oꝛando ⁊ ꝯ peccãtes acceſus zelo
dei ⁊ trãſfigens coeũtes in locis genitalibꝰ ſicut hr̃ Nũe.
xxv. Et placauit dñm ſic faciendo (Et ceſſa. quaſ.) .i. pla
ga pp̄li (⁊) hoc factũ qḋ fecit phinees (reputatꝰ eſt ei in iu
ſticiã a dño) .i. dñs illũ i hoc iuſtũ reputauit ⁊ h̄ (in ge. et
gene.) .i. in oẽm generationẽ (vſq꞉ in ſempi.) q꞉ hoc ſemꝑ
erit in memoꝛia ⁊ ꝓpter hoc etiã remunerabit̃ in eternum.

R
De zelo finees.

¶ Moꝛalit̃ (ꝓ nihilo habue. ter. deſi.) terra deſiderabilis
eſt terra viuẽtiũ. ſ. celũ. de q̃ vere põt dici illḋ Prouer.viij.
Omne deſiderabile ei nõ põt compari. eſt aũt deſiderabil̃
ꝓpt̃ pacẽ ⁊ delicias ⁊ theſauros. Prouer.xxj. Theſaurꝰ de
ſiderabilis ⁊ oleũ in habitaculo iuſti. Sꝫ tñ lꝫ ſit deſidera
bilis multi eam hñt (ꝓ nihilo) .i. vilipẽdũt eã: ⁊ hoc q꞉ bo
na eiꝰ ignoꝛant̃. ⁊ iõ celũ dr̄ a celando. ps̄. Q̄ magna multi
tudo dulcedinis. t. dñe quã abſcõ. ti. te. abſcõdit ei ab ocu
lis carnalibꝰ: ſ꞉ tñ reſeruat eã timentibꝰ ſe. Et poſſet aliq̃s
dicere nõ ſunt eis illa bona oĩo abſcõdita. q꞉ in ſacra ſcri
ptura legunt̃ ⁊ a p̄dicatoꝛibꝰ p̄dicant̃ verũ eſt: ſ꞉ tñ nõ ꝑꝑ
hoc reuelata ſunt malis hoĩbꝰ q꞉ (nõ cre. ver. eiꝰ) .ſ. p̄dica
tiõi vel ſacre ſcripture: ⁊ iõ (ꝓ nihi. ha. ter. deſi.) vñ nõ in
trabunt in eã. Heb.iij. Quibꝰ aũt iurauit nõ introire in re
quiem eiꝰ: niſi illis q̃ increduli fuerũt: ⁊ videmꝰ q꞉ nõ po
tuerũt introire in requiẽ ipſiꝰ ꝓpter incredulitatẽ dico ꝙ
nõ crediderũt ſ꞉ (⁊ murmu.) ꝯ dñm (in taberna. ſuis) .i. in
ꝯſcientijs. Eccli.x. in fi. In cogitatõe tua regi ne detrahas
⁊ in ſecreto cubiculi tui ne maledixeris diuiti. Sap.j. Tu
multus murmurationũ nõ abſcõdet̃. cuſtodite ergo vos
a murmuratiõe q̃ nihil ꝓdeſt ⁊ a detractiõe ꝑcite lingue ñ
dicit ꝓximis ſ꞉ lingue ꝓpꝛie q̃ ꝓpt̃ h̄ punit̃: vñ diues epu
lo q꞉ nõ pepcit lingue ſue: punitꝰ eſt lingua. Lu.xvj. Licet
aũt dñs ita moneat vt ſe cuſtodiant a murmuratõibꝰ ⁊ bo
na faciãt tñ (nõ exau. vo. dñi) q̃ multiplex eſt. ſ. p̄dicãs: cõ
minans: ꝓmittens: dep̄cans ⁊c. ps̄. Hodie ſi vo. eiꝰ au. no
li. obdu. coꝛ. ve. vt videlꝫ exaudire poſſitis: ſ꞉ q꞉ nõ exaudie
rũt. iratꝰ eſt dñs ꝯ eos: vñ (⁊ eleua. ma. ſu. ſuꝑ eos) ad ꝑcu
tiendũ eos. Eſa.ix. In oĩbꝰ his nõ eſt auerſus furoꝛ eiꝰ: ſ꞉
adhuc manꝰ eiꝰ extenta ⁊ q̃d hꝫ dñs in manu. Solo. ven
tilabrũ ⁊ ſecurim. Mat.iij. Cuiꝰ ventilabrũ in manu eius
⁊ eodẽ. Jam eñ ſecuris ad radicẽ arboꝛis poſita eſt. Et no
tandũ ꝙ q̃nq꞉ leuat dñs manũ ad iurandũ q̃nq꞉ ad ꝑcuti
endũ: ad iurandũ vt Deut.xxxij. Leuabo ad celũ ma. m. ⁊
dicã viuo ego in eternũ. Nume.xiiij. Nõ intrabitis terraꝫ
ſuꝑ quã leuaui ma. m. i. iuraui vt darẽ eã vobis. Ad ꝑcuti
endũ vt hic: vnde addit (vt ꝓſtern. e. in deſerto) Act.xiij.
dr̄. Ecce manꝰ dñi ſuꝑ te ⁊ eris cecꝰ ⁊ nõ videbis ſolẽ vſq꞉
ad tp̄s (in deſer.) .i. in inferno vbi eſt defectꝰ oĩs boni vbi
beſtie ſerpentes ⁊ vermes ibi ꝓſternent̃ impij ſm̄ ꝙ dicit̃
Eſa.xiiij. Subter te ſternet̃ tynea ⁊ opimentũ tuũ erũt ver
mes. ⁊ q꞉ in malicia ſua imitatoꝛes hñt nõ ipſi ſoli: ſ꞉ ⁊ illi
imitatoꝛes punient̃. vnde addit (⁊ vt deijce. ſe. eoꝝ) .i. de
oꝛſum iaceret in inferno. Mat.xxv. Inutilẽ ſeruũ eijcite i
tenebras exterioꝛes (ſemẽ eoꝝ) de q̃ Mat.iij. Progenies
viperarũ q̃s demõſtrabit vobis fugere a ventura ira: ⁊ h̄
fiet nõ in angulo vel occulto ſ꞉ (in natõibꝰ) inter oẽs q̃ ad
iudiciũ ꝑuenient. de q̃bꝰ Sap.v. Judicabũt ſcti natões
hec ꝙ deiectio ꝑtinet magis ad ꝯfuſionẽ ⁊ ignominiã eoꝝ
quã tñ penã ꝯcomitabit̃: vñ addit (⁊ diſꝑderet) .i. diuer
ſis penis ꝑderet in coꝛpe ⁊ aĩa (eos) in regionibus vmbꝛe
moꝛtis. i. in ꝑtibꝰ infernalibꝰ. ps̄. In malicia eoꝝ diſꝑdet
eos: diſꝑdet illos dñs deꝰ noſter. vel de p̄nti põt legi ⁊ h̄ cõ
minatio (vt ꝓſterneret eos in deſer.) .i. in hoc mũdo in q̃
ꝓſtrati ſunt amatoꝛes terrenoꝝ q̃ pectoꝛe ⁊ ventre repũt
amplexãtes ſtercoꝛa tp̄alĩu. Item (deijci. in natiõi.) q꞉ ad
lr̃am vilibꝰ officijs ⁊ ꝑſonis ſe ſupponunt. vñ ſignificant̃
ꝑ filios iſrl̃. de q̃bꝰ dr̄ Exo.j. ꝙ ab egyptijs affligebant̃ ope
ribꝰ duris luti ⁊ lateris oĩq꞉ famulatu quo in terre opibꝰ
p̄mebant̃ diſꝑdunt̃ etiã vel diſꝑgunt̃ in regionibꝰ ꝓpter
ſpem lucri ſicut dicit ethnicus. Impiger extremos currit
mercatoꝛ ad indos ſic dr̄ Exo.v. ꝙ filij iſrl̃ diſperſi ſunt ꝑ
omnẽ terrã egypti ad colligẽdas .i. paleas vanitatẽ tp̄aliũ
in tm̃ aũt ſerpit auaricia ⁊ cupiditas ꝙ occupat miniſtros

Moꝛalr

S
Leuat dñs manũ ad iurandũ ⁊ percutiendum.

eccłie ita vt aliq̄ ꝓpter cupiditatē velint ſacros ordines recipe: vñ ſatis bñ ſubdit (⁊ initiati ſunt beelphegor) beelphegor interꝑtat̄ vir dñs hyatꝰ: vel deꝰ hyans: vł dñs vetuſtatis hyantis in quo ſignant̄ illi quos parentes ſui faciunt cōſecrari ꝓꝑ cupiditatē tpaliū. vñ cōſecrant̄ mānone ⁊ nō deo ſm ꝙ dr̄ Iudi. xvij. ꝙ micha ipleuit vnꝰ filiorū ſuoꝝ manū: ⁊ factus eſt ei ſacerdos nō deo (⁊ comede. ſacrificia mor.) .ſ. oblatōes q̄ fiunt ꝓ mortuis vł ꝓ pctōribus q̄ mortui ſunt ſpūaliter. Oſee. iiij. Pctā ppłi mei comedent .i. oblata ꝓ pctis ⁊ ad iniquitatē ſubleuabūt aīas eoꝝ cū potius deberent eas ab iniqtate purgare orando: ꝓdicando: ꝯfeſſiōes audiendo: qꝛ ꝓpter h̄ bñ ipſi reddit̄ eccłie. vñ Nume. xviij. Filijs leui dedi oēs decimas iſrael in poſſeſſionē ꝓ miſterio quo ſeruiūt mihi in taber. federꝭ ſolis filijs leui mihi in taber. ſeruientibꝰ ⁊ portantibꝰ pctā ppłi legitimū ſempiternū erit in generatōnibꝰ nihil aliud poſſidebūt oblatiōe decimaꝝ cōtenti quas in vſus eoꝝ et neceſſaria ſepaui hec auctoritas oñdit ꝙ laici nō debēt habere decimas ſ; ſoli clerici dño in eccłia ſeruientes. ſi autē aliter recipiūt reddent rōnem ad minꝰ in die iudicij. vnde beatus Bern. venient venient āñ tribunal xpi vbi erit pupilloꝝ allegatio dura: accuſatio grauis quoꝝ vixere ſtipēdijs nec diluere peccata cupiditas etiā ſacerdotū ⁊ clericorū multos modos acqrendi adinuenit ⁊ ꝑ ſymoniā ⁊ ꝑ exactionē ⁊ hmōi vnde deꝰ offendit̄. vñ ſubdit (⁊ irrita. eū in adinuen. ſuis) Mich. iij. Qui cōederūt carnē ppłi mei: ⁊ pellē eoꝝ deſuꝑ excoriauerūt: ⁊ poſt pauca ſubdit. tunc clamabūt ad dñm ⁊ nō exaudiet eos: ⁊ abſcondet faciē ſuam ab eis: ſicͭ nequiter egerūt in adinuentiōibꝰ ſuis. Alia lr̄a h; (cōcitauerūt eū in ſtudijs ſuis) ⁊ cōcordat ei qd̄ dictū eſt. qꝛ vt dr̄ Hiere. vj. A minore vſq; ad maximū oīs auaricie ſtudent ⁊ a ꝓpheta vſq; ad ſacerdotē oēs faciunt dolū. Arguit etiā in hoc młtos clericos ſcolares q̄ deū offendūt eo ꝙ ꝑuerſe ſtudent. pš. Corrupti ſunt ⁊ abomi. fa. ſunt in ſtu. ſuis. ⁊ qꝛ ſic deū irritauerūt (mul. eſt in eis ruina) culpe in pñti ⁊ pene in futuro: qꝛ vt dicit apłs. j. Thi. vj. q̄ volunt diuites fieri incidūt in tentationē ⁊ in laqueū dyaboli ⁊ deſideria młta ⁊ inutilia ⁊ nociua: ecce ruina culpe q̄ mergunt hoīes in interitū ⁊ ꝑditionē: ecce ruina pene. Notabiliter etiā dicit de ſacerdotibꝰ ⁊ curatis (multipli. eſt in eis ruina) qꝛ ruunt ꝓ pctis ꝓprijs ⁊ ꝓ pctis ſubditoꝝ. Oſee. iiij. corrues hodie ⁊ corruet etiā ꝓpha tecū: qꝛ ñ ꝑdixerat tibi ruinā ⁊ ꝑ defectū eiꝰ corruiſti i pctīs. Ezec. iij. Si dicente me ad impiū morte morieris nō annūciaueris ei ⁊c. ipſe impiꝰ in iniquitate ſua morietur: ſanguinē aūt eiꝰ de manu tua requirā. Nume. xxv. Fornicatꝰ eſt pplus cū filiabꝰ moab: ⁊ iratꝰ dñs dixit ad moy. tolle cunctos principes ppłi ⁊ ſuſpende eos ꝯ ſolem in patibulis vt auertat̄ furor meꝰ ab iſrael. S; ſicut mali p̄lati corruunt cū ſubditis eo ꝙ ipos nec inſtruunt nec corrigunt: ita boni p̄lati ſe ⁊ ſuos ſubditos auertunt a ruina qꝛ eos inſtruunt ⁊ corrigunt: vñ bñ ſubdit (⁊ ſtetit phinees) .i. p̄latus hñs zelum dei ſtetit vt pugil ꝯtra vicia vt extirparet. vñ Nume. xxv. dr̄: ꝙ interfecit zambri ⁊ corbi: zambri interꝑtat̄ cantatio mea ⁊ ſignat vicia q̄ ſuggerit voluptas: corbi interꝑtatur iniqtas ⁊ ſignat vicia q̄ ſuggerit malicia q̄ vtraq; deb; p̄latus extirpare. Item (ſtetit) corā dño vt placaret: vñ addit (⁊ placauit) vł (ſtetit) ꝯtra dñm vt ire eiꝰ obuiaret: vñ (⁊ placauit ⁊ ceſſauit quaſſatio) ſupra in eodē pš. ⁊ dixit vt diſꝑderet eos ſi nō moy. electꝰ eiꝰ ſtetiſſet in ꝯfractione in cōſpectu eiꝰ: ſed dicit dñs Ezech. xxij. Queſiui de eis virū q̄ interponeret ſepē ⁊ ſtaret oppoſitꝰ mihi ⁊ nō inueni. Si qs aūt talis inueniat̄ nō ſolū placat deū: ſ; etiā apd̄ deum ꝑ h̄ grām meret̄ ⁊ glīam: vñ ſequit̄ (⁊ re. eſt ei in iu.) nō tm̄ in pñti ꝑ grām ſ; ⁊ in futuro ꝑ glīam: qꝛ (in gene. et gene. vſq; in ſempi.) .j. Mach. ij. Phinees pr̄ nr̄ dū zelat zelū dī accepit teſtm̄ ſacerdotij eterni: in his etiā tribꝰ verbis .ſ. (in gene. ⁊ ge. vſq; in ſempi.) triplex ſtatꝰ pōt notari .ſ. penitentiū: ꝓficientiū ⁊ ꝑfectoꝝ (in generatiōe) .ſ. baptiſmali vł pñiali: ecce ſtatꝰ incipientiū (⁊ generationem) ſc; iuſticie: ecce ſtatꝰ ꝓficientiū (vſq; in ſempit̄.) ecce ſtatus ꝑfectoꝝ q̄ eſt in charitate q̄ nunq̄ excidit.

C
Qualr ſacerdotes ⁊ mali p̄lati corruūt ꝓ pctis ſuis ⁊ ꝓ pctis ſubditoꝝ.

Et irritauerūt eum ad aquas cōtradictionis ⁊ vexatus eſt moyſes ꝓpter eos qꝛ exacerbauerunt ſpiritum eius. 32

(Et irri. eū ad aqs ꝯtra.) Quinta ps vbi agit de aqua ꝯdictiōis ⁊ de imolatōe filioꝝ vñ vehementiꝰ iratꝰ ē dñs cōtra eos: ſ; tm̄ poſtea miſertꝰ eſt eis dicit ergo (⁊ irrita. ⁊c.) q. d. nō tm̄ irritauerūt deū in adinuentiōibꝰ vt ſupra dctm̄ eſt: ſ; etiā in petitiōibꝰ petendo aquas ⁊ murmurando: qꝛ iuxta ſua deſideria nō habebant. ſm ꝙ dr̄ Nume. xx. vnd̄ dicit (⁊ irri. eū ad aquas ꝯdic.) in cades vbi petierūt aqs q̄ dicunt̄ aque ꝯdictiōis: qꝛ ibi cōtradixerūt dño ⁊ moyſi. vñ Nūe. xx. dixit dñs ad moy. Hec eſt aqua ꝯdictiōis vbi iurgati ſunt filij iſrł ꝯ dñm (⁊ vexatꝰ eſt moy. ꝓpt̄ eos) .i. ꝓpt̄ eoꝝ inſuſtinentie nimiā importunitatē: qꝛ tā importuni fuerunt ꝙ (exacer. ſpm̄ eiꝰ) intantū ꝙ ꝓrumperet i verba dubietatis dicens: audite rebelles ⁊ increduli. Nū de petra hac poterimꝰ vobis aquā eijcere ⁊ maxima fuit eorū importunitas q̄ eū potuit exacerbare q̄ erat vir mitiſſimus inter oīs hoīes vt dicit̄ Nume. xij.

A
De aq̄ ꝯdictiōis ⁊ de imolatōe filioꝝ ꝓpt̄ q̄ iratꝰ ē dñs ſuꝑ pplm iudeoꝝ

Et diſtinxit in labiis ſuis: nō diſperdiderunt gentes quas dixit dominꝰ illis. 33

(Et diſt. in la. ſu.) i. in mō ꝓnunciatiōis ſue apte ⁊ diſtincte oñdit dubietatē ſuā q̄ nō in ſerie ꝟboꝝ eſt apta cū dixit. Nū de petra hac poterimꝰ vobis aquā eijcere. Sciendū aūt ꝙ moy. nō dubitauit de potentia dñi: ſ; forte de benignitate eiꝰ ꝙ .ſ. minꝰ benigne ageret cū eis ꝓpt̄ pctā ſua in hoc miraculo q̄; in alijs: ⁊ tm̄ qꝛ ſic dubitauit punitꝰ fuit qꝛ nō intrauit in terram ꝓmiſſiōis ad lr̄am ſ; nō fuit ꝑuatus a ſpūali terra ꝓmiſſiōis .ſ. a terra viuentiū: alij ꝟo quidā intrauerunt ſ; tunc (nō diſꝑdiderūt gentes quas dixit dñs illis) .i. p̄cepit vt diſꝑderent ne ritibꝰ eoꝝ adhererent ⁊ macularent̄: ⁊ ipſi ꝯ p̄ceptū dñi pepercerunt eis.

X
Moyſes qꝛ dubitauit d̄ benignitate dñi q̄ pena fuit punitꝰ.

Et cōmixti ſunt inter gentes: ⁊ didicerūt opera eoꝝ ⁊ ſeruierunt ſculptilibus eorum ⁊ factum eſt illis in ſcandalum. 34

(Et cō. ſunt int̄ gen.) nō tm̄ corpe ſ; ⁊ ope. vñ ſubdit (⁊ didicerūt opa eoꝝ) qꝛ difficile eſt tangere ſerpentē ⁊ nō inuenenari ⁊ picē ⁊ nō cōtaminari (⁊ ſerui. ſculpti. eoꝝ) ⁊ hoc qꝛ .ſ. talia fecerūt (factū eſt illis in ſcan.) .i. in manifeſtam cām ruine: ſcandalū eīm vt dicit Hiero. eſt obex vel lapillꝰ q̄ pedem offendit.

Et immolauerūt filios ſuos ⁊ filias ſuas demoniis. 35

(Et immola. fi. ſu. demo.) .i. idolis q̄bꝰ p̄ſidebant demonia ꝙ hoc fecerint non legit̄ in hyſtoria ſed credendū ē ꝓphete vt ait Auguſtinꝰ.

Et effuderunt ſanguinem innocentē ſanguinē filiorū ſuorū ⁊ filiarū ſuarū quas ſacrificauerunt ſculptilibꝰ chanaan. 36

(Et effu. ſan. in.) Hoc fuit ꝯ illud p̄ceptū. Deu. xviij. Caue ne imitari velis abominatiōes illaꝝ gentiū ne inueniat̄ in te q̄ luſtret filiū ſuū aut filiā ducens ꝑ ignē. iiij. Reg. xvj dicit̄ de achaz inſuꝑ ⁊ filiū ſuū ꝯſecrauit trāſferens ꝑ ignem ſm idola gentiū.

Et interfecta eſt terra in ſanguinibꝰ ⁊ contaminata eſt in operibꝰ eorū: ⁊ fornicati ſūt in adinuentionibus. 37

(Et interfec.) eſt ter.) methonomice dictū eſt .i. hoīes (in ſanguinibꝰ) .i. in pctis eoꝝ. imolando eīm filios ſuos aīas ꝓprias interficiebāt gladio pcti (⁊ cōtaminata eſt) .ſ. (terra) .i. hoīes de terra (in opi ſuis) .i. in peccatis (⁊ for. ſunt in adin. ſuis) quas ab alijs ⁊ a ſeipſis adinuenerūt. fornicatio eſt in omni illicito opere.

Et iratus eſt furore dñs in pplm ſuū ⁊ abominatus eſt hereditatem ſuam. 38

(Et) ꝓpt̄ iſta (iratꝰ ē furore) .i. valde iratꝰ ē dñs (in po. ſuum) iudeoꝝ ⁊ enumerat q̄nq; mala q̄ ſequunt̄ ex tali ira

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

dei. Primū eſt deſertio dei vñ dicit (⁊ abominatꝰ ē hered. ſuā) q: aūt dicit pplm ſuū ⁊ hereditatē ſuā: innuit ꝙ nō oīno deſeruit eos. ſ. adhuc reſpiceret eū. Scdm eſt traditio ī manus inimicoꝝ: vnde addit.

39 ¶ Et tradidit eos in manꝰ gentiū: ⁊ dominati ſunt eorum q̄ oderunt eos.

¶ Et tradi. e. in ma. gen.) Jud. ij. Iratꝰ dñs tradidit eos ī manꝰ diripientiū. Terciū eſt ſuitꝰ. vñ dicit (⁊ dña. ſt eo. q̄ ode. eos) qđ fuit grauis. grauiꝰ eſt eñ ſeruire dño irato et odienti q̄ alij. Quartum eſt afflictio. vñ ſubdit.

40 ¶ Et tribulauerūt eos inimici eoꝝ ⁊ hūiliati ſunt ſub manibꝰ eorū ſepe liberauit eos.

¶ Et tribu. eos inimi. eo.) Jud. x. Afflictiq: ſunt ⁊ vehemēter oppreſſi ⁊c. Quintū eſt vilificatio: vñ ſubdit (⁊ hūiliati ſunt ſub manibꝰ eoꝝ) hūilitate ſubiectiōis nō virtutꝭ. dominꝰ aūt vt dictū eſt nō oīno derelinquebat eos: ſ ſepe (liberauit eos) nō reſpiciens ad p̄dicta mala ſed de mīa ſua dabat eis auxiliū ⁊ liberatores: vt ʒ in libro iudicū in multis locis: ipſi aūt ingrati eiꝰ mie: nō dimittebāt mala cōſueta: vñ ſubiungit.

41 ¶ Ipſi aūt exacerbauerūt eū in cōſilio ſuo ⁊ humiliati ſunt in iniquitatibꝰ ſuis.

¶ Ipſi aūt exa. eū in ꝯſi. ſu.) ſ. eoꝝ q: ꝓprio cōſilio adherebant ⁊ dei cōſiliū de eternis nō ſuſtinebāt: vñ ſupra nō ſuſtinuerūt ꝯſiliū eiꝰ: ⁊ ꝓpter hoc (humiliati ſunt in ini. ſu.) id ē afflicti ⁊ puniti: vñ alia lr̄a hʒ ꝑꝑ ⁊ eſt expoſitio huiꝰ ſ tñ in iſta afflictiōe nō defuit eis dei mīa. vñ addit.

42 ¶ Et vidit cū tribularentur. ⁊ audiuit orationem eorum.

¶ Et vidit) .i. miſericorditer eos reſpexit (cū tribularenᵗ) Jud. ij. Suſcitauit eis ſaluatorē: ⁊ ſequiᵗ: cūq: ſuſcitaſſet eis dñs iudices in diebꝰ eoꝝ flectebaᵗ mīa (⁊) ita reſpiciens eos (audiuit orōnem eoꝝ)

43 ¶ Et memor fuit teſtamēti ſui ⁊ penituit eū ſcḋm multitudinem miſericordie ſue.

¶ Et me. ſ. te. ſ.) .i. ꝓmiſſiōis facte patribꝰ de nouo. t. ⁊ đ filij incarnatiōe: ⁊ iō pepcit eis: ſi eī oēs eos ꝓpᵗ peccata ſua occidi pmiſiſſet nō naſcereᵗ de eis xp̄s ⁊ ita vana fuiſſet ꝓmiſſio. Exo. xxxij. Recordare dñe abraā iſaac ⁊ iacob quibus iuraſti ꝑ temetipſum ⁊c. Ro. ix. Inimici ꝓpᵗ vos chariſſimi ꝓpter patres (⁊) q: ita memor fuit (penituit eū) .id eſt fecit aliter q̄ videbaᵗ facturꝰ. penitentia eñ in deū nō cadit (penituit) dico: q: illi iuſticiā haberēt: ſ (ſcḋm multitudinē miſc̄die ſue) quō aūt ſe penitere oñdit dñs ſubiūgit ꝓpheta dicens.

44 ¶ Et dedit eos in miſericordias: in cōſpectu omnium qui ceperant eos.

¶ Et de. eos in mi. in cō. om.) qđ exponit alia lr̄a q̄ hʒ (dedit eos miſerabiles corā oībꝰ q̄ ceperant eos) ſ videᵗ ꝯrium Eſa. x. vbi diciᵗ de ſennacherib ad internitōēʒ erit cor eiꝰ. ⁊ Treñ. vl. Neq: miſerti ſunt ſemini eiꝰ. Solo. hec fuit mīa ꝙ ppl's nō perit' delebaᵗ. Tho. j. Qm̄ memor fuit dei in toto corde ſuo: dedit ei dñs grām in cōſpectu Salmanazar regis. Moraliᵗ (⁊ irrita. eū ad aq̄s ꝯdictionis) aque iſte poſſunt dici ſcie ſeculares in quibꝰ ſunt multe ꝯdictiōes ad quas ⁊ in q̄bꝰ multi irritant ⁊ ꝓuocant deuʒ ⁊ maxime aduocati q̄ linguas ſuas vendunt vt ꝯdicāt veritati: vñ in. pſ. Linguas ſuas dolo. age. iudi. il. deꝰ q: doloſis exceptiōibꝰ ⁊ allegatōibꝰ ꝑuertunt iudiciū tu. deꝰ qui falli nō potes iudica illos ⁊ addit: ſcḋm mltitudinē impietatū. e. expel. e. qm̄ irri. te dñe. hec aūt ꝯdictio ad lr̄am facta fuit in cades qđ interp̄taᵗ ſctā ⁊ ſignat ecclīam q̄ hodie hꝰ ꝯdictiōibus ⁊ ꝯdictoribꝰ plena eſt. vñ addit (⁊ vexatꝰ eſt moy.) .i. bonꝰ p̄latus ⁊ bonꝰ iudex (ꝓpᵗ eos q: exacer. ſpiritū eiꝰ) falſis allegatiōibꝰ: vñ vexanᵗ boni iudices: ita ꝙ nō pñt iudicare ſcḋm veritatē ſ oʒ eos iudicare ſcḋm allegata vexant etiā p̄latos cuʒ q̄bꝰ ſunt dando ſemꝑ ꝯſiliū litigādi ⁊ exacerbāt ſpm̄ eoꝝ nō ſinentes eū quieſcere ⁊ delectari in dulcedine dei in cōtemplatione. Eccli. xxviij. Lingua tercia multos cōmouit ⁊ diſperſit illos de gente in gentē: ciuitates muratas diuitū deſtruxit ⁊ domos magnatoꝝ cōfudit q̄ reſpicit illaʒ nō habebit requiē nec habebit amicū in quo requieſcat ⁊ hoc apparet: q: iam de ſpūalibꝰ nō eſt inter eos locutio ſed ſemꝑ de tp̄alibꝰ: vñ addit (⁊ diſtinxit) .i. diſtincte oñdit exacerbationē ſpūs ⁊ vexationē (in labijs ſuis) .i. in v̄bis q: q̄ de terra eſt de terra loquiᵗ. vnđ pōt dici illud Math. xxvj. Loquela tua manifeſtū te facit Quia v̄o p̄lati tp̄alibꝰ intenti ⁊ ſpūalia negligentes doctrine nō inſtant. iō ⁊ ipſi ⁊ ſubditi male viuunt ⁊ peccata nō vitant: vñ ſequiᵗ (nō diſperdiderūt gentes) .i. ſeptē criminalia vicia q̄ ꝑ illas gentes deſignanᵗ (q̄s dixit dñs illis) vt diſperderent. Deu. vij. Nō miſereberis eaꝝ nec ſociabis cum eis cōiugia ſupra deus venerunt gentes .i. iſta vicia in hereditatē tuā .i. in ecclīam polluerūt templū ſcm̄. t. ⁊c. (nō diſperdiderūt) dico immo qđ grauiꝰ eſt (⁊ cōmixſt in. gen.) .i. inter gentiliter viuentes q̄ lʒ interdū nō poſſunt oīno diſperdi. tñ debent vitari ⁊ ꝑcipue a clericis ſed j. Eſdre. ix. diciᵗ nō eſt ſeparatꝰ iſrl' ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite a pplo terraꝝ ⁊ de abominationibꝰ eaꝝ ⁊ ſequiᵗ manꝰ ꝑncipū ⁊ magiſtratuū fuit in hac tranſgreſſione prima. ⁊ in h̄ verſu notanᵗ q̄nq: mala. Primo mala ſocietas cum dicit (⁊ cōmixti ſunt inter gentes) Nume. xvj. Recedite a tabnaculis hominū impiorum. Secundo mala doctrina cuʒ dicit (⁊ didicerunt) Tercio malum opus cū dicit (ope. eorum) Quarto mala ſeruitus cum addit (⁊ ſeruierunt ſculptilibꝰ eorum) ⁊ ſignanter dicit ſculptilibus nō fuſilibus: q: ſculptilia ſunt magis difficilia ad faciendum q̄ fuſilia. in quo notaᵗ difficultas que eſt in pc̄ō ꝑpetrando. Hier. ix. Vt inique agerent laborauerūt ⁊ in hoc fiunt ſerui q: vt dicit Joh. viij. Qui facit peccatum ſeruꝰ eſt peccati. Quinto notaᵗ ſcandalum cum dicit (⁊ factum eſt illis in ſcandalum) vt nō ipſi ſoli peccent ſ ad maiorem eoꝝ damnationem alijs dent occaſionem ruendi: vñ dicit (illis) .i. ad eoꝝ maiorem damnationē. hec q̄nq: ſibi inuicem connectunᵗ: ⁊ ſucceſſiue generanᵗ. ex mala eñ ſocietate ſequiᵗ mala doctrina: ex mala doctrina malū opus: ex malo ope ſeruitus ⁊ ex his omnibus ſcandalum. Mat. xviij. Ve mūdo a ſcandalis ⁊ ve homini illi ꝑ quem ſcandalum venit. in hoc aūt magis peccant prelati ⁊ clerici ⁊ nobiles q̄ homines plebani: ⁊ quanto eminentiores ſunt alijs tanto citius offendiᵗ ⁊ offendit in eos pes .i. affectꝰ minorum: vñ bene addit (⁊ immolauerūt filios ſuos ⁊ fi. ſu.) .ſ. ſuos ſbditos .i. occaſio fuerūt vt ſe immolarent ⁊ offerrēt (demonijs) ꝑ peccatum: ꝓpter hoc diciᵗ eis Oſee. v. Audite ſacerdotes ⁊ attendite domus iſrael ⁊ domus regis auſcultate q: vobiſcum iudicium eſt qm̄ laqueus facti eſtis ſpeculationi .i. ſubditis quos ſpeculari debebatis ⁊ ſicut rete expanſum ſuper thabor ⁊ victimas declinaſtis in ꝓfundū id eſt filios ⁊ filias quos deo offerre debuiſtis feciſtis declinare in ꝓfundum inferni (⁊ effuderunt ſanguinem innocentem) .i. eos q̄ innocētes erant ſuo malo exemplo fecerunt peccare ⁊ ita occiderunt eos (ſanguinem) dico filioꝝ ⁊ filiarū ſuaꝝ) .ſ. ſubditoꝝ (quas ſacrificauerunt ſculptilibus chanaan) ſculptile chanaan eſt denarius ſiue pecunia q: commutaᵗ. chanaan enim interpretaᵗ commutatus vel cōmutatio. huic ſacrificaᵗ cum acq̄rende ⁊ conſeruande pecunie totus impendiᵗ affectus. vnde Eph. v. diciᵗ auaricia que eſt ydolorum ſeruitus (⁊ interfecta ē terra) .id eſt eccleſia que eſt frugifera. de cuius fructibꝰ viuitur (in ſanguinibus) .i. in conſanguineis. in conſanguinitate enim multum lediᵗ ⁊ vulneraᵗ eccleſia: vñ clamat ſupra pſ. Libera me de ſanguinibꝰ deus deus ſalu. mee ⁊c. Mich. iij. Audite ꝑncipes domꝰ iacob. ⁊ ſequiᵗ q̄ edificatis ſyon in ſanguinibꝰ. Abac. ij. Ve q̄ edificatis ciuitatē in ſanguinibus. hoc faciūt p̄lati q̄ nepotulis ſuis ⁊ cōſanguineis cōferūt p̄bendas ⁊ bñficia eccliaſtica. et iſti interficiunt terrā eccl'ie gladio ſciſmatis qđ ſcindit ⁊ ſeparat mēbra eccl'ie ⁊ gladio mali exempli qđ fulget ad ꝑniciē. Ezec. xxj. Exacuatꝰ eſt gladius ⁊ limatꝰ vt cedat victimas exacuatus eſt vt ſplēdeat limatꝰ eſt (⁊ cōtami. eſt terra) eccleſie (in opibus eoꝝ) Hiere. xvj. Cōtaminauerūt terrā ī pſ.

Moraliter y. Aque ꝯdictionis ſc̄ ſecl'a res ſcie q̄bꝰ irritaᵗ dñs

A Nō q̄nq: mala ex q̄bꝰ ꝯñr ꝓueniᵗ ad ſcādalum

B Denariꝰ eſt ſculptile chanaan ⁊ q̄r eccleſia vlneratur ⁊ lediᵗ in ſanguinibꝰ

C
Que meretri ces in mūdo.

Polluerūt templū ſanctū t. ꝛ quaſi querat an ſint opera eoꝝ mala: ſubdit (ꝛ fornicati ſunt in adinuētionibꝰ ſuis) Que eñ meretrices ſunt in mūdo cū q̄bus fornicant̄. ſcꝫ vanitas ꝛ voluptas. Uanitas eñ ē illa mulier de q̄ Prouerbi. xxvij. Tecta pſtillātia in die frigoris ꝛ litigioſa mulier comparant̄ q̄ retinet eam quaſi q̄ ventū teneat ꝛ oleū dextere ſue euacuet. q. d. vanitatē lucrat̄ ꝛ bonā conſcientiā pdit. Uoluptas vo ē illa mulier Prouerbio. vij. Que appbenſum deoſculat̄ iuuenē ꝛ pcaci vultu blanditur: et bene dicit (in aduentionibꝰ ſuis) qꝛ ꝛ in vanitate ꝛ in voluptate multos modos adinuenūt in q̄bus delectabiliꝰ fornicant̄ q̄ꝫ ſi ab alijs inuenti ꝛ vſitati ante fuiſſent: quia dicit Orige. q̄ oīe animal diligit qđ genuit (ꝛ) qꝛ ſic faciūt (iratus ē dñs) nō miſericorditer ad correctionē ſ furore ad pditionē. Jeremi. x. Corripe me dñe: verūtñ in iudicō ꝛ nō in furore tuo (in pplm ſuū) .i. ꝯ clericos ꝛ plātos qui ſui ꝑpꝛij eē deberēt. Zach. j. zelatus ſum irlem ꝛ ſyon zelo magno ꝛ ira magna ego iraſcar ſup gētes opulētas ꝛ qui ſunt magis opulēti q̄ꝫ clerici ꝛ plāti. ipi ei habēt optia q̄q̄ꝫ in terra. Amos. vj. Ue vobis q̄ opulēti eſtis in ſyon. i. i eccleſia ꝛ cōfiditis in mōte ſamarie. i. in dignitate plationis eccleſiaſtice optimates capita pploꝝ ingrediētes pompatice domū iſrl: traſite i colapbis ꝛ videte ite inde in emach magnā ꝛ deſcēdite in Geth paleſtinoꝝ ꝛ ad optima queq̄ꝫ regna eoꝝ ꝛ latior terminꝰ eoꝝ termino veſtro q̄ ſeparati eſtis in diē malū (ꝛ abominatꝰ ē hereditatē ſuā) .i. clericos de qua Eſai. xix. Hereditas mea iſrl: ꝛ hoc ꝑpt̄ maliciā illoꝝ qꝛ ſicut dr̄ Prouer. xj. Abominabile dño cor prauū. Ezech. viij. Uides tu q̄d iſti faciūt abominatiōes magnas quas domꝰ iſrl̄ facit h̄ vt ꝑcul recedam a ſanctuario meo ꝑpter hoc etiā ſubdit̄ (ꝛ tradidit eos) pmiſſiue (i manus gentiū) .i. vitioꝝ ſm qđ ſupra in pſ. dicit ꝛ nō audiuit ppl̄s meus vocē meā ꝛ iſrl̄ nō intēdit mihi: ꝛ ꝑpter hoc dimiſi eos ſm deſideria cordis eoꝝ Romañ. j. Propter qđ tradidit illos deꝰ in deſideria cordis eoꝝ in immundiciā: (ꝛ dñati ſunt eoꝝ q̄ oderūt eos) .ſ. demōes vl̄ illi tres hoſtes noiati. ſ. mūdus caro demonia mūdus trahit ad vanitatē. caro ad voluptatē. dyabolꝰ ad iniquitatē Eſai. xix. Trabā egyptū in manus dñoꝝ crudeliū. i. pctōres in manus demonū (ꝛ tribulauerūt eos inimici eoꝝ) ipi. ſcilꝫ demones vel vitia ꝛ hū debent tribulari q̄ vitio ſeruit. Roma. ij. Tribulatio ꝛ anguſtia in omnē animā hoīs operātis malū. Itē illi tres inimici. ſ. mūdus caro demonia tribulāt. De primo Joh. xvij. In mūdo pſſuras habebitis. De ſecūdo. j. Coꝛ. vij. Tribulationē carnis habebūt huiuſmōi. De tercio. Luce. xxij. Ecce ſathan expetiuit vos vt cribraret ſicut triticū ꝛ dicit h̄ duo: qꝛ duo querūt homies in mūdo. ſ. pacē ꝛ excellentiā ꝯ pacē dicit tribulauerūt ꝛc̄. Eſai. lvij. Nō ē pax impijs: ꝯ excellentiā dicit (ꝛ humiliati ſunt ſub manibꝰ eoꝝ) Judi. vj. Hūiliatus ē iſrl̄ valde in conſpectu madian.

D
Pctm̄ q̄liter hūiliat hoīez multiplr ꝛ mlta mala ei īn ferat

¶ Et nota q̄ valde humiliat̄ peccans quia.

¶ De filio dei fit filius dyaboli. Joh. viij. Uos ex pr̄e dyabolo eſtis.

¶ De diuite fit pauper. Apocal̄. iij. Dicis quia diues ſum ꝛ locupletatus ꝛc̄. ꝛ neſcis quia tu es paup ꝛ nudꝰ ꝛ cecꝰ.

¶ De rege fit ribaldus. Job. xij. Baltheum regū diſſoluit

¶ De libero fit ſeruus. Joh. viij. Qui facit peccatum ſeruus eſt peccati.

¶ De herede fit exheres. Ephe. v. Omnis fornicator aut immundus aut auarus non habet hereditatem in regno xp̄i et dei.

¶ De milite ruſticus. ij. Machabe. iiij. Purpura exutum circūduci iubet.

¶ De ſacerdote fit degradatus. Oſee. iiij. Repellam te ne ſacerdotio fungaris mihi. Eſaie. xxij. Expellam te de ſtatione tua.

¶ De templo dei fit fauum bachi. ij. Machab. xiiij. Templum hoc libero patri conſecrabo.

¶ De membro dei fit membꝝ meretricis. j. Coꝛ. vj. Tollam ergo membra xp̄i faciā membra meretricis.

¶ De ſano fit eger. Luce. x. Incidit in latrones qui ſpoliauerunt eum et plagis impoſitis abierūt ſemiuiuo relicto.

¶ De pulcro fit turpis Jere. xxx. Couerſe ſunt facies omnes in auriginem.

¶ De forti fit debilis. Treñ. j. Abierūt abſq̄ꝫ fortitudie ante facient ſubſequentis.

¶ De ſtabili fit inſtabilis. Tren. j. Peccatū peccauit irlm ꝑpterea inſtabilis facta ē ꝛ licꝫ ita valde humiliati fuerint tamē (ſepe liberauit eos) ꝛ ē argumentū ꝓ iteratiōe penitētie. Joh. xj. Eamus in iudeā iteꝝ. Jeremie. iij. Tu fornicata es cū amatoribꝰ multis tamē reuertere ad me ꝛc̄. Ipſi aūt tantis bñficijs ingrati (Exacerbauerūt eū in cōſilio ſuo) qđ multotiēs dāt ꝯ conſiliū dñi ipi plati et lraci ſi q̄s eñ q̄rat ꝯſiliū ab eis vel ꝯſilio dñi acq̄eſcat dicētis vade ꝛ vende vniuerſa q̄ habes Mathe. xix. multotiens dāt conſiliū ꝯriū vt tpalia retineāt ꝛ in mūdo remaneant Eſaie. xix. Sapiētes ꝯſiliarij pharaonis dederūt ꝯſiliū inſipiēs ſicut petrꝰ q̄ ꝯſuluit dño vt crucis patibulū nō ſubiret: ſ rn̄dit ei dñs Mat. xvj. vade pꝰ me ſathanas ſcādalū mihi es: qꝛ nō ſapis ea q̄ dei ſunt. lꝫ aūt ita exacerbēt dominū: dñs tñ nō penitꝰ eis offendit̄ ſ de mia ꝯberat eos i pñti ad correctionē vñ addit (ꝛ hūi. ſūt) .i. viriliꝰ tractati a dño (i iniq̄. ſuis) .i. ꝑpt̄ iniq̄tates q̄s fecerūt. pſ. Priuſq̄ꝫ hūiliarer e. deli. ꝛ q̄ ad correctionē ſit hec hūiliatio aperit cū ſubiūgit (ꝛ vidit) oculo mie (cū tribularet̄) q. d. i tribulatiōe eis affuit pſ. Cū ipo ſū i tribu. Eſt aūt duplex dei viſio. ſ. iuſticie ꝛ mie. De pma Eſai. lix. Uidit dñs ꝛ malum appuit i oculꝭ eiꝰ. De ſcđa pſ. Aſpice i me ꝛ miſerere mei ſm iu. dili. no t. Exo. iij. Uidi afflictionē ppl̄i mei q̄ ē i egypto ꝛ clamorē eiꝰ audiui ecce iſta duo q̄ h̄ dicunt̄ viſus et auditus: vñ dicto de viſu addit de auditu (ꝛ audi. orationē eoꝝ) Et notandū q̄ pmo dicit vidit ꝛ poſtmodū audiuit. opus eñ videt̄ ꝛ vox audit̄. ꝛ p̄ exigit dñs opus deīn de vocē ſiue ſmonē ſicut in ſemetipſo exhibuit. Act̄. j. Cepit ih̄s facere ꝛ docere Cañ. ij. Oſtende mihi fa. tuā ſonet vox t. in auribꝰ meis (orationē eoꝝ) .ſ. tribulatorū. Eccli. xxxv. Depcationē leſi exaudiet. Nō aūt tñ ꝑpt̄ tribulationē eoꝝ: ſ ꝛ ꝑpter ſuā ꝓmiſſionem miſeret̄ eoꝝ: vñ addit (ꝛ memor fuit teſti ſui) qđ fit i baptiſmo vbi ipe ꝓmittit nobis vitā eternā: ꝛ nos ꝓmittūꝰ ei fidē ꝛ obſequium (ꝛ penituit eū) .i. reuocauit ſententiā ſuā: ne ꝑpter pctā damnarent̄: ꝛ hoc (ſm multitudinē miſcđie ſue) .ij. Paralip. in fi. Indignū ſaluabis me ſm magnā miſericordiā tuaꝫ verūtamē añq̄ꝫ peniteat deum de ſententia pene optet q̄ peniteat nos de cōmiſſione culpe ſm q̄ dicit Jere. xviij. Si penitentiā egerit gens illa a malo ſuo qđ locutus ſum aduerſus eaꝫ agam ꝛ ego penitentiā ſuper malo qđ cogitaui vt facerem ei: ꝛ ita penituerint (dedit nos in miſericordias) id eſt gratus miſertus eſt eis ꝛ hoc (in conſpectu omnium qui ceperant eos) id eſt videntibus ipis demonibus ꝛ dolentibus: vnde Michee. vl. Educet me dominus in lucem ſcꝫ gratie ꝛ videbo iuſticiam eius. id ē iuſtificationeꝫ eius in me. ꝛ ſequitur. aſpiciet me inimica mea ſcꝫ caterua demonū ꝛ opietur cōfuſione.

E
Uiſio dei duplex.

¶ Saluos nos fac domine deꝰ noſter ꝛ cōgrega nos de nationibus. 45

¶ Saluos fac nos) Sexta pars vbi poſt laudem orat id qđ futurum videt. ſ. vt eccleſia de omnibus gentibus congreget̄ ad ſalutē: vnde ꝓpheta in pſona electoꝝ dicit (ſaluos fac nos dñe deus nr̄) ꝛ vt ſalues (cōgrega nos) per gratiam in pſenti. ꝑ gloriam in futuro iudicio (de nationibus) .i. de omni gente.

¶ Ut confiteamur nomini ſancto tuo ꝛ gloriemur in laude tua. 46

¶ Ut ꝯfi. n. ſ. t.) in pñti (ꝛ gl̄iemur in laude t.) i futuro (vt ꝯfi.) ecce meritū (ꝛ gl̄iemur) ecce pmiū: ꝛ ſicut dr̄ i glo. in hijs triñꝰ verſibꝰ videlꝫ in vltimo p̄cedentis partitionis ꝛ in his duobus iam expoſitis notatur triplex eccleſie ſtatꝰ ſcꝫ ſtatus penitentie: ſtatus iuſticie: ſtatus glorie: ſtatꝰ penitentie notatur cum dicit (ꝛ dedit eos in miſericordias) ſtatus iuſticie cum dicit (ſaluos fac nos domine ꝛc̄.) ſtatꝰ glorie cum dicit (vt gl̄iemur i lau. tua. Notāt̄ ſilr̄ tria i mltis locis i ſcptura ſicut pleniꝰ i gloſis habebit̄. laudē autē illam breuiter tangit cum ſubiungit.)

47 ¶ Benedictus dn̄s de⁹ iſrael a ſeculo et vſ
ꝙ in ſeculū ⁊ dicet omnis populus fiat fiat

¶ Bn̄di. deus iſrl̄) .i. videntiū deū in via ꝑ fidē ⁊ in patria ꝑ ſpeciē ſicuti ē (a ſeculo) .i. ab eterno (⁊ vſq; in ſeculuȝ) .i. in eternū (⁊ dicet ois ppl̄s) .ſ. ꝑdeſtinat⁹ (fiat fiat) ꝑ geminationē itellige laudis ꝑfectionē ⁊ eternitatē ⁊ ponitur binari⁹ ꝓ nūero īfinito: q2 ſꝑ laudabūt. Sȝ pōt h̄ queri q̄ mō poſſum⁹ bn̄dicere deū cū dicat̄. Hebre. vij. Sine vlla cōtradictione ꝙ minus ē a melioꝛi bn̄dicit̄: ⁊ q̄s ē melioꝛ deo: nullus. ergo nullus p̄t deū bn̄dicere. Solutio ē benedictio laudis ſiue graꝝ actionis ſm̄ ꝙ dr̄ Job. xxix. Bn̄dictio ꝑituri ſuꝑ me veniebat .i. paupis. ⁊ Apoca. vij. Bn̄dictio ⁊ claritas ⁊ ſapiētia et gratiaꝝactio ⁊c. ⁊ hac bn̄dictione pōt hō ⁊ debet deū bn̄dicere. Jtē ē benedictio q̄ eſt conſecratio. Nūe. vj. Sic bn̄dicetis filijs iſrl̄: ſic ſꝑ maioꝛ minoꝛi bn̄dicit: vn̄ ſic deo nō poſſumus bn̄dicere: hi tres verſus ſunt. j. Paral̄. xvj. vbi ſic dr̄. Cōfitemini dn̄o quoniā bonus qm̄ in ſe. mi. ei⁹: ⁊ dicite ſalua nos de⁹ ſalutaris noſter: ⁊ ꝯgrega nos ⁊ erue nos de gētibus vt ꝯfiteamur noi ſancto t. ⁊ exultem⁹ in carminib⁹ t. bn̄dictus deus iſrl̄ ab eterno ⁊ vſq; in eternū ⁊ dicat ois ppl̄s amē. ⁊ ymnum deo. Moralr̄. (ſaluos fac nos) dicūt pctōꝛes in ꝑſenti ſalute gratie. in futuro ſalute gloꝛie: ⁊ dicit (fac nos ſaluos) nō diuites vel ſciētes vl̄ potentes ⁊ duo dicit: ꝯ duo mala ſeculi: ꝯ periculū mūdi dicit (ſalua) ꝯ ſciſma dicit (cōgrega) ex cōgregatiōe ſequit̄ ſalus ⁊ ex diſꝑſione periculum ⁊ ꝑditatio: ideo dn̄s venit ⁊ paſſus ē vt diſꝑſos cōgregaret ſicut dr̄ Joh. xj. moriturus erat ꝓ gente ⁊ nō tm̄ ꝓ gēte: ſ3 vt filios dei q̄ erant diſperſi cōgregaret in vnū. econtrario autē ſathanas .i. dyabolus venit vt diſꝑgat vn̄ dicit dn̄s Math. xij. Qui nō ē mecū cōtra me ē: ⁊ q̄ nō congregat mecū diſꝑgit. Exo. v. Diſꝑſi ſunt filij iſrl̄ a pharaone ꝑ egyptū ad colligendas paleas. Scit em̄ dyabolus callidus aduerſarius ꝙ multitudo cōgregata: foꝛtis ē ⁊ inuincibilis ⁊ terribilis ē vt caſtroꝝ acies oꝛdinata: vn̄ ſemꝑ laboꝛat ad ſeparationē ⁊ ſciſma ꝑpter hoc petūt iuſti (et cōgrega nos de nationib⁹) maxime p̄lati ⁊ doctoꝛes debent ꝯgregari (de nationibus) .i. ſeparari a vita ſeculari et tumultu q̄ hominē diſſoluunt ⁊ ſeparāt a ſeipo: ideo bn̄ dicit Act. xiij. Segregate mihi paulū et barnabam in opus ad qd̄ aſſumpſi eos: nos dicit nō tm̄ coꝛꝑa nr̄a: q2 mlt̄i ſt̄ coꝛꝑe ꝯgregati ⁊ coꝛde diuiſi: ſ3 de bonis dr̄ Act. iiij. Multitudinis credentiū erat coꝛ vnū ⁊ aīa vna. Jere. xxxij. dabo eis coꝛ vnū ⁊ animā vnā vt timeāt me vniuerſis dieb⁹ ⁊ bn̄ ſit eis (cōgrega) ergo (nos) dn̄e (vt ꝯfiteamur) ꝯfeſſione duplici pctōꝝ ⁊ laudis (noi ſancto t. qd̄ ē ieſus cui dȝ fieri ꝯfeſſio pctōꝝ: vt fiat in ſpe ſalutis obtinēde ⁊ confeſſio laudis: q2 illud nomē debem⁹ laudare qd̄ ꝓ nobis ſuſcepit Exo. xxxix. Fecerūt ⁊ laminā ſacre venerationis de auro puriſſimo ſcripſerūtq; in ipa ope gemmario ſcm̄ dn̄i: hoc ē nomē qd̄ ē ſuꝑ oīe nomē Phyl̄. ij. Nec ē aliḋ nomē ſub celo datū hoībus in q̄ opteat nos ſaluos fieri: ſicut dr̄ Act. iiij. Sūt aūt quidā ypocrite q̄ faciūt ꝯfeſſionē pctōꝝ ⁊ laudis ad hoc vt aū hoībus laudent̄ et ſancti reputent̄: ꝑpter hoc bn̄ addit (⁊ gloꝛiemur in lau t.) nō in terra. Mathei. v. Videāt opa vr̄a bona ⁊ gloꝛificēt patrē veſtꝝ q̄ in ce. ē. ps̄. Nō nobis dn̄e nō no. ſ3 noi t. da gloꝛiā. hoc ē qd̄ h̄ dicit (gloꝛiemur in lau. t.) dicētes tam opere ⁊ coꝛde q̄ȝ oꝛe (bn̄dictus) ſit (dn̄s) ergo metuēdus ⁊ ei ſeruiendū eſt (deus) ergo colendus (iſrl̄) .i. videntiū deū nō cecoꝝ. Mathei. xxij. Nō eſt deus moꝛtuoꝝ ſed viuoꝛuȝ ergo nec cecoꝝ. qui tenebꝛas colunt Joh. iij. Lux venit i mundū ⁊ dilexerūt homines tenebꝛas magis q̄ȝ lucem (a ſe. ⁊ vſ. i ſe.) Ecce ponit h̄ terminū a q̄ ⁊ t̄minū ad quē i q̄ docet nos ⁊ arguit eos q̄ nolunt moueri a ſeculo. ſ3 ibi ſemper ſtare. ⁊ tota vita xp̄iani nō eſt niſi quedā ꝓceſſio (a ſeculo) neq̄ȝ (ad ſeculū) beatum. hanc aūt laudem .ſ. coꝛdis oꝛis. operis. non debent facere ſoli ſacerdotes ⁊ clerici. ſ3 omnes xp̄iani. vnde addit (⁊ dicet omnis populus fiat fiat) ps̄. Laudate dn̄m omnes gentes lau. ⁊c.

F
De⁹ quō dr̄ bn̄dici a nobis.

Moralr̄

G
De nomē ieſus debem⁹ laudare ⁊ venerari.

Pſalmus CVI

Confitemini domino quoniam bonus: qm̄ in ſeculū miſericoꝛdia eius ps̄. cvj. 1

c (Titulus all'a all'a) huic ps̄. cū duob⁹ ꝑcedentib⁹ cōmunis eſt materia. ſicut ſimilis eſt titulus. inuitamur em̄ in hoc ps̄. Ad vtrāq; confeſſionem ⁊ ꝑpter hoc competenter duplicatur alleluia. vel ꝑpter duplicem parietem eccleſie confitentis. de gentibus ⁊ iudeis. ſicut apoſtolus dixit Rom̄. viij. Et Gall̄. iiij. Abba pater licet ideȝ ſignificet abba qd̄ pater. abba dixit ꝓ conuerſione iudeoꝝ. pater pro conuerſione gentium. Docet auteȝ hic ps̄. quid ſum⁹ nos per nos .ſ. infirmi ⁊ mali. quid ꝑ dei miſericoꝛdias .ſ. boni ⁊ filij dei. ⁊ per hec ſuperbia conuertitur. vt gratia gloꝛificetur que de quatuoꝛ tentationibus liberat quas in h̄ ps̄. ponit. intentio ē monere ad vtrāq; confeſſionē. Modus ſeptem ſunt ꝑtitiones. Primo monet redemptos confiteri qd̄ eſt intentio ſua. Secundo ponitur primam tentationē ⁊ liberationem ab ea. que tentatio eſt erroꝛ quo aliquis nihil expectat poſt hanc vitam. hec tentatio ibi oſtenditur (errauerunt) Tercio ponit ſecundā tentationem que eſt difficultas vincendarum cupiditatū in via ⁊ liberationeȝ ab ea ibi (ſedentes) Quarto ponit terciā tentationeȝ que eſt tediū benefaciendi ⁊ liberationeȝ ab ea ibi (oēm eſcā) Quinto ponit quartā tentationē que eſt tempeſtas ſeculi quotiens eccleſiā turbans rectoꝛē q̄ a tribus ꝑcedentib⁹ liberatus foꝛtaſſe dignus ē vt in gubernaculo nauis conſtituat̄ hanc inq̄ȝ oſtendit ⁊ liberationē ab ea ibi (q̄ deſcēdunt) Et ſciendū ꝙ poſt enarrationē vniuſcuiuſq; tentationis ſupponitur clamoꝛ. liberatio. miſerationis cōfeſſio clamoꝛ ibi (⁊ clamauerūt) liberatio ibi (de neceſſitatib⁹) confeſſio ibi (cōfiteantur) Sexto cōmendat eccleſiā oſtēdendo in nobis gratiā dei ⁊ ipm̄ deū ſuperbis reſiſtere: et humilibus gratiā dare ⁊ oſtendit qualiter eccl'ia ꝓficit ibi (poſuit flumina. Septimo de hereticis adiūgit. ꝙ .ſ. ipſis deſtructis: erecta eſt eccleſia ibi (⁊ pauci) hunc ps̄. ita diuidit aug⁹. vnde caſſiodoꝛus ſe auctoꝛitateȝ habere dicit etiam ceteros diuidendi q̄uis ipe caſſiodoꝛus hunc ipm̄ ps̄. aliter diuidat. Primo ergo monens ad confeſſionē dicit (confitemini domino) vtraq; confeſſione. Sed primo allegoꝛice legamus de confeſſione laudis. Secundo moralr̄ de confeſſione peccatoꝝ (confitemini domino) chꝛiſto id eſt laudate ipm̄ ſimul coꝛde oꝛe ⁊ opere. Leuiti. vij. Offerebāt panes ſimul cum confeſſione. Roman̄. x. Coꝛde creditur ad iuſticiā. oꝛe autem confeſſio fit ad ſa. vl̄ (cōfitemini) .ſ. ſimul fatemini nouū ⁊ vetus teſta. (dn̄o) id ē ad honoꝛē xp̄i. q̄ vtriuſq; eſt conditoꝛ ⁊ hoc eſt contra iudeos ⁊ manicheos. quia ꝑmi nouū ⁊ alij vetus reprobant teſtamentum (vel confitemini) .i. ſimul ⁊ cōcoꝛditer vtriq; .ſ. iudei ⁊ gentiles fidem confitemini dico (quoniā ē bonus) in ſe. q. d. non ſolum quia beneficus vt mercennarij ps̄. Confitebitur tibi cum benefeceris ei ſed primo ⁊ principaliter fatemini (quoniā bonus) vt filij. Secundo quoniam in ſeculum miſericoꝛdia eius. q. d. Secundo quoniam beneficus hoc eſt quod dicit (quoniā in ſe.) .i. in eternum durat (miſericoꝛdia eius) .i. redemptio ⁊ ſaluatō noſtra quā de miſcdia ſua fecit ps̄. in eternū miſcdia ei⁹ et ad ipius laudē hoc debent dicere ⁊ narrare illi quib⁹ hoc beneficium fecit. vnde addit.

A
Allegoꝛice de cōfeſſiōe laudis.

¶ Dicāt qui redempti ſunt a domino quos
redemit de manu inimici: de regionib⁹ con
gregauit eos. 2

¶ Dicant) modo in preſenti hoc quod dico ſcilicet (quoniam in ſeculum miſericoꝛdia ei⁹) illi (qui redempti ſūt) non a quocunq; (ſed a domino) id eſt chꝛiſto qui ē dominus omnium. Ephe. j. In quo habemus redemptioneȝ per ſanguinem eius. j. Petri. j. Non coꝛruptibilibus auro et argento redempti eſtis de vana veſtra conuerſatione paterne traditionis: ſed precioſo ſanguine quaſi agni incontaminati et immaculati chꝛiſti ieſu (quos redemit) ipſe domin⁹ (de manu inimici). Oſee. tredecimo. De manu moꝛtis liberabo eos. de moꝛte redimam eos. Eſaie. xliij. Redemi te et vocaui te nomine tuo ſeruus meus